Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Teisipäev, 7. jaanuar 2014 Nr 3 | Viljandi maakonna päevaleht | sakala.ajaleht.ee | Hind 0,90 €

Aasta alguses elas siin 50 096 inimest. See tähendab vaid üht: varsti on meid, viljandimaalasi, alla poolesaja tuhande.

Sakala juhtkiri

Kui lapsed väikesed olid, ütlesid nad koolis isa töö kohta, et istub laua taga, loeb lehti ja joob kohvi.

AVO PÕDER, endine Võhma linnapea

LK 7

Pandimajadel algab kiire tööaeg

Kuigi kõige rohkem toovad inimesed mitmesuguseid esemeid pandimajja kuu lõpul ja pühade eel, satub neid sinna keskmisest enam ka külmal ajal, jaanuarist märtsini.

LK 6

Vana-aasta kalapüük

Lehmakommikott, teetermos ning mitukümmend kirevat metallist ja silikoonist lanti kaasas, läks kaks Karksi-Nuia meest aasta viimastel tundidel Ruhijärvele haugi püüdma.

LK 8

VILJANDIMAA

Tuhat inimest kolis ära ja sada last jäi sündimata

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Nii suurel arvul kui mullu, pole Viljandimaa sel sajandil elanikke kaotanud ning eriti teravalt torkab silma sündide vähenemine.

Rahvastikuregistri andmed ütlevad, et eelmisel aastal lahkus maakonnast 1132 inimest ehk üks inimene rohkem, kui on Kõo vallas elanikke. See on käesoleva sajandi kõige suurem elanike arvu vähenemine. Kümne aastaga on maakond jäänud väiksemaks 8552 inimese võrra.

Veel kurvem on lugu sündide arvuga, mis kahanes 2013. aastal järsult ja jäi alla 400. Nii vähe sünde pole Viljandimaal olnud 1920. aastate keskpaigast, kui maavalitsuses arhiivipidamist alustati.

Lasteaedade asemele vanadekodud

«Tegemist ei ole probleemiga, vaid muutustega ühiskonnas,» ütles rahvastikuregistri andmeid analüüsides Viljandi maavanem Lembit Kruuse. «Peame oma tegevuse järgmiseks 20 aastaks kujundama neid protsesse arvestades, sest prognoos näitab, et väljaränne kasvab veelgi.»

Lõppenud aastal kaotas Viljandimaal protsentuaalselt kõige rohkem elanikke Tarvastu vald. Selle juht Alar Karu oli maavanemaga nõus, et elanike arvu vähenemine on protsess, millega tuleb kohaneda. Tema sõnul pole vallal imevitsa, mis inimeste lahkumist pidurdaks.

Karu sõnul tuleb tegevussuunad üle vaatama. «Kui Kärstna kooli enam õpilasi ei jätku ning Soe külas on osa lasteaiaruume tühjad, tuleb selle probleemiga kohe tegelda,» rääkis ta. Nii ongi Tarvastu vallal plaan asuda haridusasutuste arendamise asemel tegelema rohkem vanurite aitamisega.

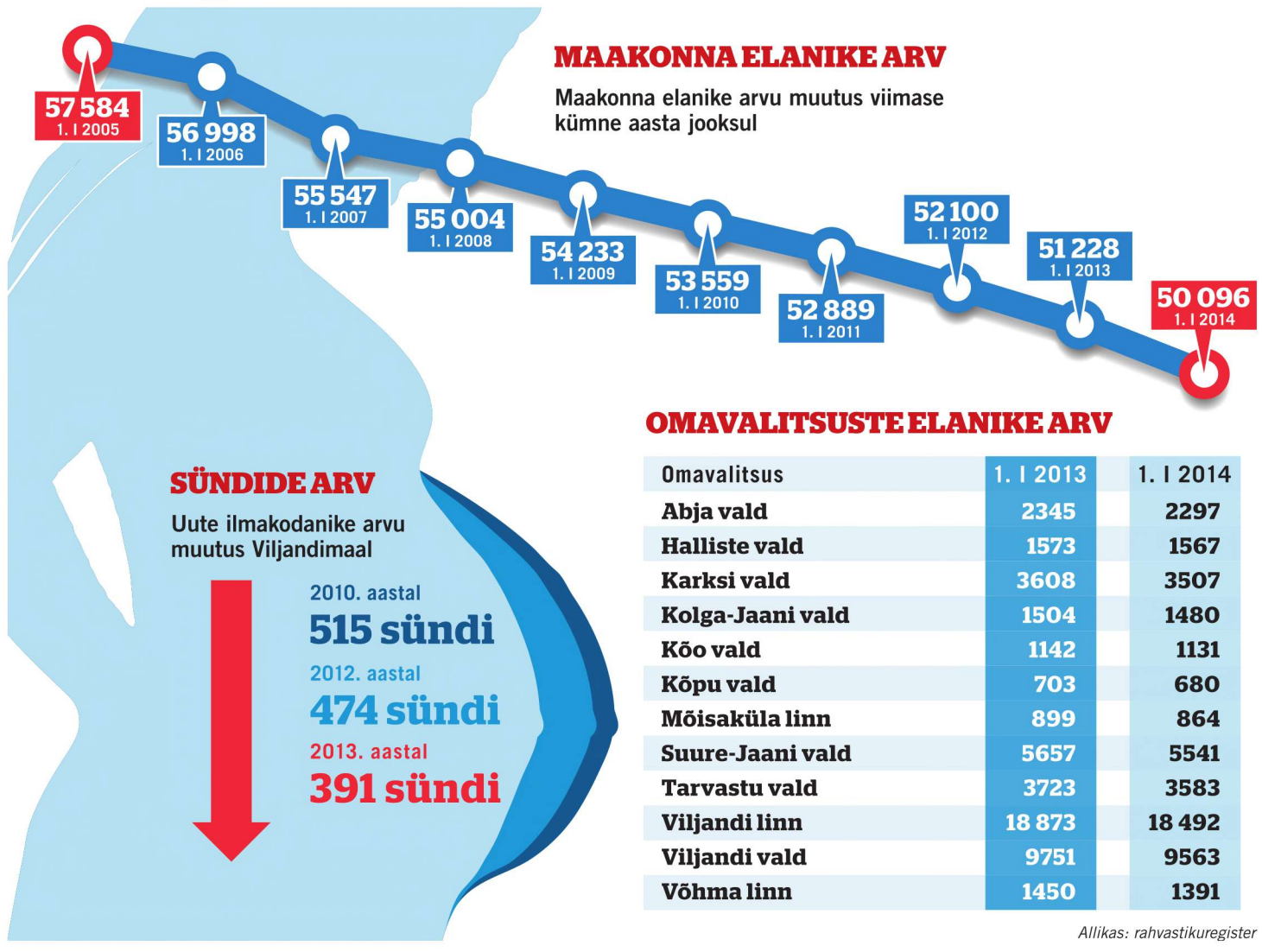

OMAVALITSUSTE ELANIKE ARV

Omavalitsus	1. I 2013	1. I 2014
Abja vald	2345	2297
Halliste vald	1573	1567
Karksi vald	3608	3507
Kolga-Jaani vald	1504	1480
Kõo vald	1142	1131
Kõpu vald	703	680
Mõisaküla linn	899	864
Suure-Jaani vald	5657	5541
Tarvastu vald	3723	3583
Viljandi linn	18 873	18 492
Viljandi vald	9751	9563
Võhma linn	1450	1391

Allikas: rahvastikuregister

Näiteks Kärstnasse kavandatakse eakatele kortereid, kus nad väikese abiga saaksid omaette elada, ning pole sugugi võimatu, et Soe lasteaia tühjadesse ruumidesse kolib hooldekodu. Lasteaedu on Viljandimaal eakate hooldekoduks muudetud varemgi. Näiteks mullu avati selline asutus kunagises Karksi lasteaias.

Hea haridus viib elanikud

Elanikkonna vähenemist analüüsinud Lembit Kruuse sõnul on Viljandimaalt väljaränne olnud ülejäänud Eestiga võrreldes täiesti keskmisel tasemel. Suurem mure on sündide arvu langus.

«Aeg on näidanud, et mida paremat haridust Eestis antakse ja mida paremini noored keeli omandavad, seda enam Eestist lahkutakse,» nentis Kruuse. «Mida kõrgem on haridustase, seda väiksem on sündide hulk. Aga me ei saa ju sellepärast hakata halvemat haridust andma.»

Kruuse meelest saab suurt väljarännet kompenseerida vaid sisserändega. Välismaalt Eestisse tööle ja elama asumine on aga väga täpselt reglementeeritud ning valitsuse seatud kvoodi järgi tohib nii riiki tulla 1300 inimest aastas.

«Me ei saa väljarännet kuidagi piirata,» leidis Kruuse. «Ainus, mis päästaks, oleks elatustaseme tõus ning töökohad, mis loovad senisest suuremat lisaväärtust.»

ARVAMUS

ANDO KIVIBERG, Viljandi linnapea

Elanikkonna vähenemine on Viljandi kõige valusam küsimus. Neid meetmeid, mis protsessi pööraksid, nuputame oma koalitsioonipartneriga iga päev.

On kaks peamist küsimust: töökohad ja elukeskkond. Olen vaadanud, et ettevõtted, kellel on Viljandis tööjõupuudus, pakuvad Eesti mõistes täiesti konkurentsivõimelist palka. Neid töökohti tuleb pakkuda piirkondades, kus on tööpuudus.

Teine oluline teema on elukeskkond. Meil on juba eeliseid suurlinnadega võrreldes. Võtame näiteks lasteaiakohad. See, et viljandlased ei pea lasteaiakohtade pärast muretsema, võiks olla väikelastega peredele siia elama asumiseks väga tugev argument.

Kindlasti tuleb ka Viljandi eluasemeturu info viia sellisesse seisu, et siia tulla soovijatel oleks lihtne ja mugav endale sobiv kodu leida.

MÄLUPULGAL ON SÜNNIPÄEV!
Jaanuaris kõik mälupulgad 30% soodsamad
TT Tarkvara
Lossi 20, tel 433 0070
www.tttarkvara.ee
tt tarkvara

ILM

3°

Täna on pilves ilm. Sajab vihma ja lörtsi. Puhub lõunatuul kiirusega 4–9 meetrit sekundis. Sooja on 1–3 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 9.02 ja loojub kell 15.46.

VILJANDIS

Pisipõnni pooltund

Täna kell 11 kogunevad 2–3-aastased mudilased koos vanematega linnaraamatukogu lasteosakonda mängima, laulma ja joonistama. Lapsi ja nende vanemaid juhendab lasteaiaõpetaja Lea Taalimäe.

MAAKONNAS

Kuused põlevad

Täna kell 18 korraldab Karksi valla kultuurikeskus jõulukuuskede põletamise.

EESTIS

Muuseumis näeb trilobiite

Eesti loodusmuuseum Tallinnas tutvustab ürgseid loomi, kes valitsesid maailmamerd sadu miljoneid aastaid, enne kui esimesed dinosaurused maapinnale astusid.

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Meid on vähe

Kümne aastaga on maakond kokku kuivanud peaaegu 8600 elaniku võrra ehk 15 protsenti. Läinud aastal lahkus siit rohkem inimesi, kui on kolmes väiksemas omavalitsuses hingelisi. Ja nagu sellest veel vähe oleks, vähenes sündide arv mullu järsult, jäädes alla 400.

Õige pea ootab Viljandimaad ees märgilise tähendusega hetk. Aasta algul elas siin 50 096 inimest. See tähendab vaid üht: varsti on meid, viljandimaalasi, alla poolesaja tuhande.

Niisugused faktid tuleb otse välja öelda, kuid mõistagi mitte selleks, et masendust või paanikat külvata. Seda on vaja, et tulevikku vaadates oleks meil silme ees ilustamata pilt. Elu läheb Viljandimaal edasi ka siis, kui inimeste arv veelgi kahaneb, aga kui seda on plaane tehes arvesse võetud, ei pruugi olukorra muutumine meid väga valusasti tabada.

Aasta alguses elas siin 50 096 inimest. See tähendab vaid üht: varsti on meid, viljandimaalasi, alla poolesaja tuhande.

Seda, et maakonna elanike arvuga toimuv tekitab muret, märkas Sakala üheksakümnendate aastate teisel poolel, kui rääkida sai veel üle 60 000 küündivast elanike koguarvust. Sealt alates on probleemile leheveergudel regulaarselt tähelepanu pööratud.

Kõigi nende aastate jooksul on enim muutunud olukorda kommenteerivate asjaosaliste mõttemall. Vanasti arutleti selle üle, kuidas ja millal võiks väljarände arv pidurduda ja sisserände arv sellest suuremaks muutuda. Praegu tõdeb enamik arutlejaid, et tegu on globaalse protsessi ja ühiskonna muutusega, mis lähematel aastatel pigem süveneb. Tänases lehes eristub neist küll kolm kuud Viljandi linnapeaks olnud Ando Kiviberg, kuid vähemalt praegu veel pole temalgi konkreetset plaani, kuidas sellele kõigele pidurit tõmmata. Ning kuniks hooba ei paista, tuleb arvesse võtta, et meid on vähe ja jääb veel vähemaks.

REPLIIK

Sügisilma head küljed

TIINA SARV

Sakala
433 0047

Eakas naabriproua, kel olid hiljuti põhjalikumad kokkupuuted arstidega, mainis, et nii rohud kui ka muud abivahendid on väga kallid. Kui hakkasime asja lähemalt arutama, leidsime, et vähemalt taevataat on seni pensionäride rahakotti hoidnud: kui eelmisel hooajal olid küttearved üle mõistuse suured, siis sel hooajal on need olnud tunduvalt väiksemad.

Ka ütles naaber, et libedatel teedel ta ukerdada ei julgeks ja peaks vist kevadeni toas istuma, nüüd aga teeb ta iga päev korraliku tiiru õues või võtab isegi poeskäigu ette.

Pidev pimedus masendab tõepoolest, ent rinnuni ulatuvatest lumehangedest läbi murda pole ka just lust ja lillepidu, eriti suurtest teedest eemal elavatel maainimestel.

Kahju muidugi, et suusa- ja kelguilma pole olnud. Kuu lõpuks lubas ilmajaam aga tõelist külma ja kui sünoptikute ennustus juhtub täppi minema, ei jää põhjamaa talve austajad omast ilma.

Neile, kes talve nii väga ei igatse, jääb lohutus, et aprillis saab see nii või teisiti otsa.

Kas varsti on meil vanadekodu nimega Viljandi?

ENN SIIMER

põline viljandlane

AASTA LÕPU INTERVJUUS pöördus ETV saatejuht Marko Reikop Viljandi vastse linnapea Ando Kivibergi poole – ütleme ausalt – äraleierdatud küsimusega, mis ilmselt oli ajendatud sellest, et Kiviberg tuli linna juhtima kõigile tuntud pärimusmuusika keskusest. Pean silmas küsimust, kas kolm linna teada-tuntud kultuuriasutust – Ugala, kultuuriakadeemia ja pärimusmuusika keskus ehk ait – ei tee mitte liiga vähe koostööd.

Sel teemal on palju piike murtud, kuid praegu pole enam diskussiooni vaja, sest koostöö ju käib. Mulle näib, et linna põhiprobleemid on hoopis teisel tasemel ning otse loomulikult puudutavad need ka neidsamu kultuuriasutusi.

KAS EI TULEKS HOOPIS enam mõelda sellele, et Viljandi linn ja maakond ei muutuks paarikümne aasta pärast üheks suureks vanadekoduks, kus nimetatud kultuuriasutused teevad omaette tubades küll ladusat koostööd, aga ülejäänud elanikele see korda ei lähe? Nonde ülejäänute arvates oleks see koostöö ehk vaid üks lärm ja boheemlaslik melu, kui nad just jõuluvana või mõnda üritust ei telli...

Neis kolmes toas askeldavad tarmukad noored tunneksid aga elust mõnu. See, mida noored teevad, ongi ju peaasjalikult suunatud noortele. Oleks ülpris naiivne loota, et Ugala hakkab andma etendusi vanuritele ja ait korraldama pensionäride kohtumisõhtuid.

Mida siis teha? Kuidas tuua Viljandisse rohkem noori peresid? Kuidas lõpetada siit äraminek? Mida saab teha, valitsedes linna, kus elanike keskmine vanus on viimase kümne aastaga järjekindlalt tõusnud ning kust igal aastal lahkub sadu peresid?

KUI 2000. AASTA rahvaloenduse järgi moodustas 65-aastaste ja vanemate elanike osa Viljandimaa rahvastikust 16,8 protsenti, siis 2011. aastaks oli see tõusnud juba 21 protsendini. Viimase kaheksa aasta jooksul on maakonnast lahkunud ligi 1300 inimest aastas!

Kui asjad niimoodi edasi lähevad, tuleb needki kultuuriasutused sulgeda, sest mis sa ikka kõrbes vett maha valad või raha kulutad – muru sellest ei teki ja elu rohelisemaks ei lähe. Juba kutsuski Tartu ülikool suure osa akadeemia perest Tartusse, olgu selle põhjendused ükskõik kui tõsised.

Kas hakata tuuleveskitega vehkima ja vorpima üleskutseid «Tulge maale elama!»? Või kutsuda hoopis ettevõtjaid üles rajama oma firmad siia, sest siin on maa, puhas loodus ja värske õhk? «Aga kuidas on lood elektriga? Kas teed on korralikud? Kas noori töötajaid leidub?» küsivad tõenäoliselt nemad. Mida neile vastata? Ja mida saavad siis need õnnetud kultuuriasutused teha, kui publik, see on linn ja küla, vananevad ja jäävad üha tühjemaks?

MA ARVAN, et Viljandi linnapea pole mitte ainult oma linna pea, vaid ka terves riigis mõjuvõimas isik, pealegi valitseva koalitsiooni liige. Tema näeb neid probleeme Viljandi kandi pealt ning teab ka teiste Kesk- ja Lõuna-Eesti linnade tausta. Kõiki meid ähvardab ääremaastumine.

Julgen märkida, et Viljandi linnapea puhul pole parteiline kuuluvus kõige olulisem näitaja. Siin on kohalikud probleemid parteiliste programmide suhtes ülekaalus. Kuid riiklikul tasemel on Ando Kivibergil nüüd võimalus üldisi probleeme hoopis tulemuslikumalt mõjutada. Tal ei lasu vastutus mitte ainult linna elanike ees, vaid ta vastutab ka riikliku poliitika suunamise eest.

Kas kultuuriasutustel ja linnal tervikuna on üldse võimalik maapiirkondade tühjenemise ja vananemise protsessi kuidagimoodi mõjutada?

Mulle näib, et nende asutuste praktikas on juba häid märke sellest, kuidas võiks linna ja maakonna mainet parandada mitte ainult sõnades, vaid ka tegudes. Kõik me teame, kuivõrd on folgifestival parandanud Viljandi mainet nii Eestis kui välismaal.

Ka aida tegevus on olnud mitmeplaaniline. Ait ei tegutse ju ainult linna ja maakonna piires, vaid hõlmab üha rohkem kogu Eestit, korraldades aasta läbi kontserte ja festivale Tartus, Tallinnas ja ka mujal. Südantsoojendav on näha plakateid peatselt Nokia kontserdisaalis tulevast kontserdist, mida korraldab just pärimusmuusika keskus.

Need üritused on peaaegu alati esmaklassilisel tasemel ning pole kasvatanud mitte ainult aida, vaid kogu Viljandimaa autoriteeti.

> **Kas ei tuleks hoopis enam mõelda sellele, et Viljandi linn ja maakond ei muutuks paarikümne aasta pärast üheks suureks vanadekoduks?**

Kahjuks pole andmeid, kui palju noori peresid on just folgifestivalist ja teistest niisugustest üritustest saanud impulsi tulla laste ja perega siia elama. Aga neid peresid on – seda tean kindlalt.

JUST SÄÄRANE, eeskätt Eesti mõttes globaalselt tegutsemine annabki kultuuriasutustele siin üldisema mõtte ning töötab vastu riiklikule tendentsile kõike ja kõiki pealinna ja Tartusse koondada.

Globaalselt on tegutsenud ka akadeemia. Kogudes siia tudengeid igalt poolt Eestist ja tehes nendega siin tööd (väärtustades pärimust ja kogukondlikku mõtlemist, mille väljundid pole seotud ainult Viljandi kontekstiga), annab temagi märgatava panuse ääremaastumisele vastutöötamisse.

Ugalat on seni vaevanud rohkem eksistentsiaalsed mured: juhtkond on vahetunud ning sisemine elu on olnud kõike muud kui rahulik ja loomingulisust toetav. Nüüd, peatselt valitava uue juhtkonnaga seatavad ülesanded võiksid olla märksa enam seotud üleeestilise teatrikontekstiga. See ei tähenda ainuüksi külalisetendusi Tallinnas ja teistes linnades või maakohtades. Eeskätt võiks väljapaistvaid ja karismaatilisi näitlejaid ja lavastajaid kasutada lasvastustes, mis koguvad hästi publikut igal pool ning pole samas labased.

KUIDAS ON NII, et kui siia tuleb Vana Baskini teater, on saalid täis, aga Ugala etendustele on raske saali välja müüa? Baskini teater kasutab näitlejaid, kes toovad publiku nagu mesilased õitele. Positiivse näitena Ugala puhul võiks siinkohal tuua lavastuse «Meeste kodu», mis läheb juba mitu aastat täissaalidele nii Viljandis kui ka külalisetendustel. Neid näiteid on Ugalas veelgi.

Seega siis, armas linnapea Ando Kiviberg, mõtelgem linna huvides lokaalselt, kuid tegutsegem globaalselt!

Väikese rosinana selle jutu juures võiks nimetada aasta tagasi avatud Fellini kohvikut. See kohvik ei paku mitte ainult suupoolist, vaid on lühikese ajaga võitnud populaarsuse stiilse klubilise ja kultuurilise kokkusaamise kohana, kus esineb muusikuid lähemalt ja kaugemalt.

PRÄÄNIK

Viljandimaal said alustavad põllumehed riigilt kõige rohkem toetusi.

PIITS

Viljandis Posti tänava nurgal pargivad aeg-ajalt autod, mis segavad nii jalakäijaid kui teisi autosid.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

1

Erakondade rahastamise järelevalve komisjon tegi ettekirjutuse kuuele valimisliidule, kellel on esitamata valimiskampaania aruanne. Ettekirjutuse sai ka Viljandimaa valimisliit Vaba Karksi Kodanik. Komisjon seadis ettekirjutuse lahendamise tähtajaks 18. jaanuari.

MARKO SAARM

Reedel seati postkontoris sisse uus järjekorrasüsteem, et klientide teenindamine läheks ladusamalt. Esimese päeva põhjal oli sellest abi.

TEENUSED

Kunded kurdavad kahe kontori kokkukolimise üle

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Sakalaga vestelnud eakate viljandlaste sõnul on pärast seda, kui Eesti Energia esindus Eesti Postiga ühisesse kontorisse kolis, asjaajamine varasemast märksa ebamugavamaks muutunud.

Energiafirma kliendid tõid välja, et Centrumi kaubanduskeskuses asuvas kontoris napib ruumi, järjekorrad on pikad ning pole kohta, kus saaks ooteajal jalga puhata.

Posti tänaval oli parem

Viljandlane Endel Kunst rääkis, kuidas ta käis 2. jaanuari hilishommikul Eesti Energia kohalikus esinduses, et hiljuti paigaldatud uue voolumõõtja kohta pärida. Tema jutu järgi võttis vastuste saamine vähe aega, aga enne seda tuli tal 45 minutit järjekorras oodata. Kunst märkis, et kahest Eesti Energia letist oli klienditeenindaja ainult ühes.

Nagu teised lehetoimetusega vestelnud inimesed, kinnitas Endel Kunst, et Eesti Energia Posti tänava büroos oli asju ajada palju mugavam, sest ruumi oli rohkem, teenindajaid kolm ning oma korda oli võimalik oodata istudes.

Töörohked päevad

Eesti Energia esindus kolis Viljandis Eesti Postiga ühisesse kontorisse läinud aasta novembris, kui valmis Centrumi kaubanduskeskuse juurdeehitis. Elektrifirma põhjendas ümberkorraldust sellega, et büroodes käib üha vähem inimesi ning kliendid eelistavad aina rohkem klienditelefoni või e-posti.

Leibade ühte kappi panemist ning kahe Eesti Energia teenindusleti lisandumist silmas pidades valis Eesti Post endale kaubanduskeskuses avarama ruumi, kui tal oli enne seda Anttila majas. Mullu 1. aprillil kolis Eesti Energia oma bürood Eesti Posti esindusse Raplas, Kärdlas, Jõgeval ja Põlvas.

Eesti Energia pressiesindaja Eliis Vennik vastas Sakala pärimisele, kuidas ettevõte inimeste tähelepanekuid kommenteerib ning kas kokkukolimine on ennast Viljandis õigustanud, et uue aasta esimestel päevadel oli Centrumi esinduses tavapärasest mitu korda rohkem kliente.

«Nimelt soovivad paljud kliendid teatada meile oma elektriarvesti aasta lõpu näitu,» selgitas Vennik reedel saadetud vastuses.

Pressiesindaja toonitas, et selleks ei oleks tarvis büroosse kohale tulla. Elektriarvesti näitu on tema sõnul lihtsam teatada Eesti Energia veebiaadressil www.energia.ee või Elektrilevi e-teeninduse aadressil www.elektrilevi.ee.

«Eakatel võib olla mugavam kasutada Elektrilevi tasuta näidutelefoni 800 4545. Selle automaatvastaja töötab ööpäev läbi ja sellele saab helistada vaid lauatelefonilt,» lisas Vennik.

Kliendid, kes tulevad esindusse näidukaardiga, saavad selle jätta Eesti Posti leti juures asuvasse postkasti.

«Soovitame klientidel eelistada esinduse asemel teisi mugavaid ja lihtsaid kanaleid, kus saab näitusid esitada järjekorrata,» võttis pressiesindaja olukorra kokku.

Uus järjekorrasüsteem

Eesti Posti pressiesindaja Kadri Tonka vastas küsimusele, kas Eesti Energia esindusega kokkukolimine on Eesti Posti tööd Viljandis häirinud, et õnnelikud nad praeguse olukorra üle ei ole, kuid töötajad annavad endast parima, et kliendid siiski võimalikult kiiresti ja muretult teenindatud saaksid.

Tonka lisas, et läinud reedel võeti postkontoris kasutusele uus järjekorrasüsteem, mille abiga saab klient aru, millal tema kord tuleb ja kui pikk on järjekord Eesti Posti või Eesti Energia teenindaja juurde.

«Tänase päeva põhjal võib öelda, et veidi leevendust on see juba toonud,» sedastas Tonka reede õhtul saadetud vastuses.

Songermaast sai järvesilmaga väli

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

«Minu meelest kukkus päris kenasti välja,» kiitis maanteeameti lääne regiooni ehitusosakonna peaspetsialist Allan Allik Varesemägedest üle maantee avanevat vaadet.

Pikka aega haigutas seal segipaisatud pinnasega kruusakarjäär, kuid nüüd sätendab siledaks lihvitud välja keskel väike järvesilm.

1970. aastate algul Varesemägede maastikukaitseala juures sirgeks tõmmatud Viljandi–Põltsamaa tee lõikas ära ühe tüki ürgsest oosist. Et koha kaitse all hoidmisel ei nähtud pärast seda enam mõtet, otsustasid toonased ametimehed anda selle kohalikele tee-ehitajatele kruusa kaevandamiseks. Nii ammutasidki ekskavaatorid sealt enam kui neli kümnendit materjali, mis kulus marjaks nii lähikondsetel kui ka kaugematel ehitusobjektidel.

Silumist alustati suvel

Allan Alliku sõnul oli juba ammu teada, et kruus hakkab Varesemägede karjääris lõppema, ja seetõttu tellis maanteeamet mõne aja eest sealsete jääkvarude uuringu ning korrastustööde projekti. Nende põhjal alustatigi läinud suvel pinnase silumist ning ala loodepoolsesse ossa väikese, ligi hektari suuruse järve kujundamist.

«Päris palju pinnast tõsteti teise kohta ümber, sest kogu alale tuli anda selline kalle, et pinnaveed saaksid vabalt Põltsamaa poole ära voolata. Lisaks tuli teha ülevoolukoht, et järvest pääseks vesi edasi. Minu meelest sai päris ilus ojake,» rääkis Allik.

Projektis sätestatu järgi külvatakse eeloleval kevadel ühele osale territooriumist okaspuude ning teisele osale rohttaimede seemneid. Enne seda on kavas lagendiku keskelt minema vedada kivihunnik. Sellele leidis maanteeamet mullu ostja.

Raha tuli kruusa müügist

Korrastustöödeks on maanteeamet seni kulutanud ligi 35 000 eurot. Nii nagu mitme teise samasuguse objekti, on ka kõnealuse puhul tarvilik summa teenitud maavarade müügist ettevõtetele ja eraisikutele.

Esialgu kuulub endine karjäär veel riigile, kuid esimesel võimalusel kavatsetakse see kas erakätesse müüa või anda omavalitsusele ehk Viljandi vallale. Alliku sõnul on sellekohased otsused esialgu mitmel põhjusel veel langetamata, kuid ta pidas mõlemat varianti ühtviisi võimalikuks.

Viljandimaal on maanteeameti kasutuses 13 karjääri. Nagu Varesemägedes, tehti hiljuti korrastustöid Heimtali karjääris, mis on viljandlaste silmis olnud juba aastaid hinnatud ujumis- ja kalastuskoht.

Ammendunud karjääri kohal sätendab nüüd väike järv. Selle äärde on kavas külvata okaspuude seemneid ning turgutada seal rohttaimede kasvu. ELMO RIIG

Elektriradiaator põhjustas elumaja põlengu

Laupäeval käisid päästjad Viljandis elumaja põlengul ning panid varakult avastatud õnnetusele kiirelt piiri.

Häirekeskusele anti tulekahjust Viljandis Tartu tänaval teada kell 15.07. Päästjate sündmuskohale jõudes põlesid elumaja põrand ja vahesein. Päästjad avasid kustutamiseks ehituskonstruktsioone ja pärast tulekahju lõplikku kustutamist tuulutasid ruumid. Inimesed kannatada ei saanud.

Päästetööde juhi esialgsel hinnangul võis tulekahju alguse saada ülekuumenenud elektriradiaatorist. (Sakala)

Esialgse idee järgi pidanuks põhimaantee enne Tartut uue koha leidma, kuid nüüd on kindel, et vana trass jääb alles. AIVAR AOTÄHT

Kitsikus sunnib kärpima Tartusse viiva tee plaane

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotaht@ajaleht.ee

Kui veel üle-eelmisel kevadel tegi maanteeamet Tartu sissesõiduks suuri ümberehitusplaane, siis nüüd on olude sunnil ideede lennukust kärbitud.

Jutt käib sellest teelõigust, mida mööda viljandlased Tartusse jõuavad. Ehk siis tartlastele on tegu linnast välja viiva Viljandi maanteega.

Esialgu oli maanteeametil kavas rajada Tartus asuvast ringristmikust Viljandi poole 700 meetri pikkuselt neli sõidurida, kaks mõlemas suunas. Tartu piiri taha pärast alleed kavandati uut ringristmikku ja sealt läinuks maantee kaheks.

Vana tee pidi pärast remonti jääma kogujateeks, et Õssu ja Märja elanikele oleks tagatud oma asulast parem sisse- ja väljapääs. Vana tee kõrvale, Tartu poolt vaadates vasakule plaaniti ligikaudu kilomeetri pikkust uut lõiku. Vana ja uus tee oleksid ühinenud Märja ja Haage vahel.

Ühe lõigu kaks etappi

Töö oli kavas teha eelmise aasta jooksul. Paraku läks teisiti, ideed muutusid ning töö jagati kahte etappi.

Maanteeameti lõuna regiooni ehitusvaldkonna juht Janar Taal ütles, et mullu hõlmas remont 4,8 kilomeetri pikkuse teelõigu Märja ja Rõhu vahel. Lisaks sõidutee rekonstrueerimisele rajati kolme kilomeetri pikkune jalgtee ning Haagele ehitati raamsild ehk jalakäijate tunnel ja torusild. Samuti on Haage elanike heaks nüüd 500 meetri pikkune tara, mida Taali sõnul on korrektne nimetada müra leevendamise aiaks, mitte müratõkkeseinaks.

Remont algas läinud kevadel ning lõppes novembris, selle tegi aktsiaselts Lemminkäinen Eesti. Töö läks maksma 3,6 miljonit eurot, raha tuli riigieelarvest.

Taali selgitust mööda jäi remondi teine etapp ootele, sest muude põhjuste seas seadsid piirangu maanteeameti rahalised võimalused. Ühtlasi on raha kaalukeeleks, miks järgmine etapp ei tule nii suurejooneline, kui oli algul plaanis.

«Kahjuks ei realiseerita eelprojekti lahendust, see on praeguses majandussituatsioonis liiga kallis,» nentis Taal. «Et me alles hakkame tehnilist projekti koostama, ei saa ma veel öelda, milline tuleb korrigeeritud lahendus. Kuid kindel on see, et põhimaanteed me uuele trassile ei vii.»

Maanteeameti praegune ajakava näeb ette, et alanud aastal valmib teise etapi tööde projekt ning järgmisel talvel kuulutatakse hange ehitaja leidmiseks. Remont ise on kavandatud järgmiseks aastaks.

Tehtud tööd

Tartlaste poolt vaadates Viljandi maantee algus valmis praegusel kujul 1975. aastal, osa juba 1968. aastal ning seal polnud käesoleva aastani kapitaalremonti tehtud.

Mujal on tartlastele Viljandi maantee ja viljandlastele Tartu maantee viimastel aastatel aga sageli remonti näinud.

2005. aastal sai uueks Oiu–Kalmetu 11-kilomeetrine lõik ning 2006. aastal Jõesuu–Oiu 10-kilomeetrine jupp.

2009. aastaks ehitati Jõesuus üle Emajõe uus sild koos 1,6 kilomeetri pikkuste pealesõitudega, samuti remonditi vana sild. Samaks ajaks valmis Tartumaal Rõhu ja Puhja vahel kulgev 16,4-kilomeetrine teelõik.

2012. aasta sügisel lõppes kapitaalremont Viljandi ja Tänassilma vahelisel 12,3-kilomeetrisel lõigul. Sellega sai Tartu maantee Viljandimaa piires kapitaalselt remonditud.

Tartumaal ootab seejärel põhjalikku parandamist veel üks lõik: 13 kilomeetrit Puhjast maakonna piirini. Millal selle töö aeg kätte jõuab, on praegu lahtine. Küll on maanteeametil sel aastal plaanis rajada uus asfaltkate selle lõigu viimasele kilomeetrile enne Viljandimaa piiri.

LAVASTUSED

Harrastusteatrid näitavad end kahel Viljandi laval

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Selle nädala reedest pühapäevani kestab Viljandis 13. harrastusteatrite festival, mis pakub publikule 13 tasuta lavastust.

Kaks aastat tagasi oli samasugune ettevõtmine Türil. Reet Raudsepp Seasaare näitemängu seltsist lausus, et festival otsustati tuua Viljandisse kui harrastusteatriga tihedalt seotud linna.

«2012. aasta sügisel sai Viljandist alguse harrastusteatreid tutvustav sari «Teater tuleb külla», siin on olnud tudengi- ja kooliteatrite festivale ning õpetajate teatrifestival «Sillad»,» loetles Raudsepp, kes muu hulgas on koos Harrastusteatrite liidu tegevjuhi Kristiina Oomeriga vastutav ka seekordse teatripeo korralduslik poole eest.

Parimad valib välja žürii

Teatriinimestest koosnev žürii on välja valinud 13 lavastust, mis kantakse nädala lõpul ette Sakala keskuses ja kultuuriakadeemias.

«Kõigil Eesti harrastusteatritel oli võimalik esitada oma näidend videona Eesti harrastusteatrite liidule ning spetsialistidest žürii valis välja just need lavastused, mis etendamisele tulevad,» rääkis Reet Raudsepp. Laekus 30–40 videot.

Riigifestivalile kohaselt selgitatakse publiku ette tulevatest lavastustest välja parim, mis saab festivali *grand prix*, ning antakse välja teisigi tiitleid. «Need võivad küll varieeruda, kui leitakse variant, mida tahetakse esile tuua, aga üldjoontes on nimetused eelmiste aastatega samad.»

Kui augusti keskel Kuhjavere külateatrite festivalil selgusid parimad publikuhääletuse teel, siis siin hindab näidendeid professionaalidest žürii.

Oodata on ka tõelisi pärle

Kahes kohas mängitakse lavateoseid nii aja kokkuhoiuks kui organisatoorsetel põhjustel. «Kui lavastused etenduksid ühes kohas, veniks festival väga pikaks, sest mõnel võtab lava ülespanek aega kaks tundi,» selgitas Reet Raudsepp. «Nüüd saab sel ajal, kui üks teater ühes kohas mängib, järgmine trupp lava teises kohas üles panna.»

Et Sakala keskus ja akadeemia on teineteisele lähedal, ei tohiks publikul ühest kohast teise jõudmine tema hinnangul palju aega võtta.

Kuigi lavastustes üles astuvad näitlejad ei ole professionaalid ning tase võib olla kõikuv, annavad endast parima siiski kõik. «Seal võib tõesti pärleid näha,» lausus Raudsepp ning kutsus kõiki etendusi vaatama.

SEASAARE NÄITEMÄNGU SELTS

Hetk Seasaare näitemängu seltsi lavastuse «Romulus Suur» peaproovist. Seda mängitakse ka festivalil.

KAVA

Lavastused leiavad aset järgmistel aegadel Sakala keskuses ja kultuuriakadeemias.

- Reede, 10. jaanuar
  Kell 13 kultuuriakadeemias Ranna-Viru rahvateatri «Pantelei Karmanovi sententsid», lavastaja Tiit Alte.
  Kell 14.45 kultuuriakadeemias Alburahva teatri «Hüvasti, mereröövel», lavastaja Tiit Tammleht.
  Kell 16.45 kultuuriakadeemias Paide huviteatri «Kas Kongos on tiigreid?», lavastaja Erich Einstein.
  Kell 19 Sakala keskuses Seasaare näitemängu seltsi «Romulus Suur», lavastaja Ain Saviauk.
- Laupäev, 11. jaanuar
  Kell 10 kultuuriakadeemias Salme teatri «Need kauged ajad», lavastaja Aime Lutsar.
  Kell 12 Sakala keskuses Saaremaa rahvateatri «Kauka jumal», lavastaja Väino Uibo.
  Kell 15 kultuuriakadeemias Põltsamaa kultuurikeskuse näiteringi Kuukatsujad «Umbsõlm», lavastaja Keiu Kess.
  Kell 16 Sakala keskuses Kärdla kultuurikeskuse harrastusteatri «Äike», lavastaja Kristjan Arunurm.
  Kell 19 Sakala keskuses Tornimäe näiteseltsi «Abruka Malli», lavastajad Ingla Leis ja Helje Basihhina.
  Kell 20.30 kultuuriakadeemias Salme vallateatri «Puudutamata», lavastaja Maire Sillavee.
- Pühapäev, 12. jaanuar
  Kell 10 Sakala keskuses Teoteatri «Söö mind ära», lavastaja Piret Viisimaa.
  Kell 12.30 Sakala keskuses Tabivere harrastusteatri «See, kes avab ukse…», lavastaja Esta Sokk.
  Kell 14.30 Sakala keskuses See teatri «Limonaadi Ets», lavastaja Erki Aule.

Allikas: festivali korraldajad

Viljandimaal soovisid kaks alustavat noort ettevõtjat toetusraha lihaveiste kasvatamiseks. SILLE ANNUK (POSTIMEES)

PÕLLUMAJANDUS

Toetusrahast tuli suurem osa Viljandimaale

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Viljandimaa põllumehed olid kõige agaramad alustava noore ettevõtja toetust küsima ning eilseks välja jagatud summad näitavad, et umbes pooled siitkandi talunikest raha ka said.

«Proportsioon jäi püsima: kõige rohkem toetusesaajaid oligi seekord Viljandimaal,» kinnitas põllumajanduse registrite informatsiooni ameti (PRIA) pressiesindaja Maris Sarv-Kaasik.

Eile möödus tähtaeg, mil PRIA maksis toetussummad välja kõikidele taotlejatele. Viljandimaa 32 talunikust, kes olid küsinud 1 257 619 eurot, sai raha 17 kogusummas 658 824 eurot.

Raha ei jagunud kõigile

Kogu Eestist oli laekunud 229 taotlust, kuid raha jagus 102 soovijale. Et taotluste summa ületas meetme eelarvet, läbisid kõik taotlused enne toetuse määramist hindamise ning rahasaajad olid hindepunktide põhjal koostatud paremusjärjestuses eespool.

Kokku jagati alustavatele noortele ettevõtjatele 4 008 774 eurot, kuigi rohked toetuse taotlejad küsisid kokku summa, mis küündis üle 8,9 miljoni euro.

«Nagu ikka, oli toetuse soovijaid palju,» tõdes Maris Sarv-Kaasik ja lisas, et enamasti sooviti maksimaalset summat.

120 taotlust said eitava vastuse, sest jäid hindamispunktide järjestuses tahapoole. Lisaks neile jäi toetusest ilma üks projekt, mis oli ebakorrektselt vormistatud, ning kuuel juhul taotleti raha kuludeks, milleks kõnealune meede pole mõeldud.

Viljandimaal sooviti toetussummaga arendada näiteks lihaveisekasvatust. Raha küsiti ka lamba- ja kitsepidamiseks ning mesilate tarbeks. Samuti vajati raha puuvilja-, köögivilja- ning marjakasvatuseks. Alustavad osaühingud küsisid toetust ka teravilja-, õli- ja tehniliste kultuuride viljelemiseks.

Järgnesid tartumaalased

Siinsetele osaühingutele läks Viljandimaa 658 824 euro suurusest toetussummast 439 000 eurot.

Viljandimaalastele järgnesid toetuse saajate hulgalt tartumaalased: 13 taotlejale läks 507 988 eurot. Järgnesid kümne toetuse küsijaga Saaremaa ja Võrumaa, kuhu jagati vastavalt 400 000 ja 399 945 eurot.

Poe kontseptsioon jätab vanurid pingita

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Abja-Paluojal elav pensionär asus lahingusse selle nimel, et kohalikku toidupoodi pandaks pink, millel istudes saaksid vanainimesed jalga puhata, kui väljas sajab. Poe kontseptsioon ei näe seda aga ette.

Maimu Juha kodu asub Konsumist mõnesaja meetri kaugusel. Teel kauplusesse vajab ta oma sõnul vahepeal võimalust istuda. Teekonna toidukraami järele võtab ta ette paaril korral nädalas.

«Püüan poes käia nii vähe kui võimalik. Ma lihtsalt ei suuda,» rääkis Juha. Teda paneb nördima see, et kaupluse juhataja pole nõus poeruumidesse pinki või toole paigutama. Väljas ukse kõrval on küll pingid, aga need muutuvad pensionäri sõnul vihma ja lörtsiga istumiskõlbmatuks.

«Mina olen raske puudega ja neid, kes käivad ühe või kahe kepiga, on Abjas väga palju,» rääkis Maimu Juha.

Lartsti vette

Viimane piisk tema karikasse kukkuski möödunud aasta lõpul, kui ta nägi kepiga meest poe poole tulemas. «Ta lihtsalt ei jõudnud enam ja istus enne poodi jõudmist lartsti vette. Ma olen ise ka märja tagumikuga poodi läinud.»

Juha on istumisvõimaluse nimel võitlust pidanud umbes kuu aega. Sellega on kursis Abja tarbijate ühistu, Eesti tarbijate kooperatiiv (ETK) ja vallavanem. «Järgmisena võtan ühendust Ain Allasega saatest «Kaua võib!»,» sõnas pensionär.

«Meie lähtume ETK kontseptsioonist, mille järgi pole sellisesse poodi puhkenurka ette nähtud,» ütles Abja tarbijate ühistu juhataja Laili Lamp. Tema sõnul lähtuti juba ehitamise ajal sellest, et poe ees oleks võimalik istuda, ja pandi kohe ukse kõrvale kaks pinki.

«Mina inimesena võtan seda nii, et kes tahab istuda, sellel on kaasas kiletükk või midagi muud, mida istumise alla panna,» rääkis Lamp. Abja tarbijate ühistule kuulub 11 kauplust. Lambi sõnul pole mujal sellist probleemi tekkinud, kuigi ka näiteks Karksi-Nuia Konsum on nagu Abja oma 650-ruutmeetrise pinnaga ja seal käib Lambi sõnul samuti omajagu liikumiseks abivahendeid kasutavaid kliente.

«Tegelikult on see rohkem sotsiaalprobleem ja meie ei saa seda küsimust lahendada,» leidis juhataja. Tema näeb ühe võimaliku lahendusena seda, et inimesed, kes tahavad poes käies jalga puhata, peaksid saama vallalt rulaatorid, mille peal on võimalik istuda.

Kasimatud kodanikud

Abja vallavanem Peeter Rahnel ütles, et valla sotsiaaltöötajad on lahkesti nõus aitama Juhal muretseda abivahendit, millel saab vahepeal istuda.

Ta märkis, et mõistab Konsumi töötajaid, kes ei taha pinki ruumi panna. «Vahetult müügisaali ees on taaraautomaat ning juba poe ukse taha paigaldatud pinkidelt on näha, et sinna ei sea ennast istuma eakad, kellel on jalad väsinud, vaid alkoholi liigtarvitanud või selle sooviga kodanikud, kes on pahatihti räpased,» rääkis vallavanem.

Temagi leidis, et kaupluse kõrval pingil on võimalik istuda igal aastaajal, kui see kilega katta.

Õpetajate töötasu alammäär tõusis

MADIS JÄRVEKÜLG
madis.jarvekylg@ajaleht.ee

Sellest aastast tõusis õpetajate miinimumpalk 800 euroni. Kõrgema järgu õpetajate töötasu selle arvelt ei vähene.

Alammäär on õpetaja töötasu riiklik garantii, millest vähem ei tohi täiskohaga töötavale õpetajale maksta. Eelmisel aastal oli õpetajate miinimumpalk 715 eurot.

Kui palju tõuseb õpetajate keskmine palk, selgub Viljandimaa haridustöötajate liidu esimehe Kaja Landi ütlemist mööda ehk alles kahe kuu pärast. «Siis, kui palgamäärad on paigas ja sellekohane küsitlus tehtud,» lisas ta.

Kui varem oli õpetajal võimalik kõrgemat ametijärku püüdes suuremat palka nõuda, siis atesteerimissüsteemi kaotamisega on see motivatsioon kadunud. Küsimusele, mis võimalused on nüüd õpetajal kõrgema palga poole püüelda, vastas Land: «Irooniliselt öeldes: koolijuhile pugedes.»

Tema sõnul ei maksa karta, et kõrgema järgu õpetajate palka kõigile miinimumi tagamiseks vähendatakse. «Pigem ei tõsteta seda teistega võrdselt,» sõnas ta.

Tõusu pärast kellegi palka ei kärbita

Haridus- ja teadusministeeriumi avalike suhete juht Argo Kerb kinnitas, et kõikidele uue alampalga maksmiseks osa õpetajate palka kärpida ei ole võimalik.

«Kuidagi on levima hakanud müüt, et kui õpetaja ametijärk aegub, siis tema palk automaatselt kukub,» rääkis Kerb ja toonitas, et metoodiku-õpetaja miinimumpalk kehtib nii kaua, kuni riiklik palga alammäär on selle ületanud. «Õpetaja töölepingujärgset palka ei saa kuidagi ühepoolselt langetada.»

Tegelikku palgatoetust saavad omavalitsused sel aastal iga õpetaja ametikoha kohta keskmiselt vähemalt 960 eurot ehk 20 protsenti rohkem, kui on õpetaja miinimumpalk.

«Seejuures võivad kaks ühesuguse õpilaste arvuga omavalitsust olla situatsioonis, kus üks saab riigi toetusest õpetajale maksta 1000 eurot ja teine 800 eurot,» ütles Kerb.

Tema sõnul sõltub õpetaja reaalpalk omavalitsuse otsustest. «On omavalitsusi, kes on õpilaste arvu vähenedes koolivõrgu teadlikult korrastamata jätnud ja otsustanud ise kohalikul tasandil juurde maksta.»

Kerb ütles, et eelmisel aastal kanti riiklik palgatoetus omavalitsustele üle veebruaris ja tänavu tehakse samamoodi. «Aga oma eelarve peavad nad juba praegu ära tegema – proportsioone nad ju teavad,» nentis ta.

Kui suureks kujunevad käärid?

Suure-Jaani valla haridus- ja kultuurinõunik Anu Mikkor ütles, et ei ole veel teada, kui suure riikliku õpetajate palga toetuse Suure-Jaani vald saab. «Ootan ise ka pikisilmi. Olen teadmatuses nagu direktoridki,» rääkis ta.

Mikkor ootab oma sõnul huviga, kui suureks kujunevad käärid riiklikult arvestatud ja tegelike õpetajakohtade vahel. «Tõenäoliselt on need päris suured, sest meie laste arv on vähenenud. Uute arvestuste järgi umbes 15 ametikohta võib kaduda, aga see on praegu kohvipaksu pealt ennustamine,» lausus ta.

Mikkori sõnul ei ole tõenäoliselt ka vallaeelarves nii suurt summat, et kõik õpetajakohad saaksid samas mahus jätkuda nagu praegu. «Üle miinimumpalga ei hakka õpetajad tõenäoliselt kahjuks saama,» ütles ta.

Parimad said pärlid

Reede õhtul anti Viljandis Sakala keskuses kaheksandal «Pärlipeol» preemiad maakonna paremate kultuuri- ja sporditegijatele.

«Inimene ei ela üksnes leivast,» ütles oma tervituskõnes Viljandimaa omavalitsuste liidu esindaja Ene Saar. «Igale inimesele on tähtis anda endast midagi ka oma kogukonnale, Viljandimaale ja tervele Eestile. Kui ma ütlen, et eneseteostus on omakasupüüdmatu, siis ma tegelikult valetan, sest eneseteostus annab ka tohutult hea enesetunde.»

Õhtu kõige säravam ja suurem pärl anti muusikule ja koolidirektorile Margus Põldsepale, keda olid õnnitlema tulnud tema muusikutest sõbrad. Ühiselt lauldi «Viljandi paadimeest». (Sakala)

Margus Põldseppa ootasid lavale pärli järele lõõts ja sõbrad.

TEEMAD

Toimetaja STEN MAHOV, 433 0052, sten.mahov@ajaleht.ee

2%

Statistikaamet teatab, et tööstusettevõtted andsid 2013. aasta novembris kaks protsenti rohkem toodangut kui 2012. aasta novembris. Toodang ületas 2012. aasta sama kuu taset enamikus tööstusharudes.

RAHA

Vanemad inimesed annavad pandiks väärismetalli, nooremad tehnikat

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Viljandi kolme pandimajja tuuakse kõikvõimalikke esemeid kõige enam kuu lõpul ja enne pühi. Seevastu kuu algul ostavad paljud oma panditud kraami välja või pikendavad rendilepingut.

Väike-Turu tänaval asuvast Mulgi Pandist on aastate vältel kõige rohkem rahaabi saamas käidud jaanuarist märtsini.

«Kui enne seda on natukene rahulikum aeg, siis jaanuarist kuni kevadeni on siin päris kiire,» nentis juhataja Merike Makku.

Palju rahvast käis Mulgi Pandis ka enne pikki pühi – inimesed tahavad jõulude ja aastavahetuse ajal ju ennast ja teisi rõõmustada. Seevastu aasta esimesed päevad olid vaiksed. «Paljudel olid tööpäevad ette tehtud,» pakkus Makku põhjuseks.

Küsimusele, kas selle talve mahe ilm pandimajale kahjuks ei tule – küttearved on ju tavapärasest väiksemad –, vastas Merike Makku: «Igal asjal on oma hea ja halb külg. See, et inimestel hästi läheb, on tore. Siis tulevad nad pandimajja asju ostma.»

Vastu võetakse peaaegu kõike

Uue aasta esimese tööpäeva kella 12-ks oli Mulgi Pandis käinud kuus inimest, kes olid toonud sinna mobiiltelefone, digiboksi ja kulda.

Kuigi pandimajja võetakse vastu peaaegu kõike, on viimasel ajal erandiks jalanõud ja rõivad, sest nendega tegelevad nüüd taaskasutuspoed.

«Eks me ikka vaata, et asi, mis meile tuuakse, oleks korralik. Kunagi ei tea ju, kas inimene tuleb sellele pärast järele. Peame otsustama selle järgi, mida me ise saaksime edasi müüa,» selgitas Merike Makku tegutsemise põhimõtteid.

Hinnad kujunevad tema sõnul kokkuleppel kliendiga. See, kui kaua esemeid pandimajas hoitakse, enne kui need müüki pannakse, sõltub lepingu pikkusest. «Meil kestab leping kas 15 või 30 päeva. Kui tähtaeg lõpeb, otsustab klient, kas ta ostab asja välja või maksab intressid ja pikendab lepingut. Ei ole niimoodi, et kui 15 päeva on täis, siis midagi enam teha ei saa ning peab asja välja ostma.»

15-päevase lepingu puhul on intress 10 protsenti, 30-päevase puhul 20 protsenti. Nii on see Mulgi Pandis juhataja ütlemist mööda olnud juba 14 aastat. «Kui asju välja ei osteta, siis hoiame neid natuke aega ja seejärel paneme müüki,» lausus ta.

Koostööd tehakse politseiga

Mulgi Pandi kitsukeses ruumis on tõesti palju asju: mobiiltelefone, kelli, DVD-sid, muusikakeskusi, elektrilisi tööriistu, kiivreid, arvuti kuvareid, mänguasju, käekotte...

«Paraku on juhtunud sedagi, et mõni siit ostetud elektriline seade pole kodus käima läinud. Asi on selles, et sageli tehakse seadmed korda vaid niipalju, et nende töökindlust saaks enne panti andmist kontrollida,» kõneles Merike Makku. «Kui me seadmeid ei kontrolliks, oleks siin ainult praht ning meie oleksime miinuses. Kui aga inimene siit ostetud asja puhul pretensiooniga meie poole pöördub, saame koos seda vaatama hakata.»

Pärimisele, millistel alustel kujuneb väljaostmata jäänud pandi müügihind, vastas Makku, et olenevalt asjast pannakse selle hinnale täiendav protsent. «Mees, kes just siin käis, tahtis müüa hõbeketti ning küsis, kui palju ta selle eest saab. Säärane käitumine on täitsa normaalne, sest Viljandis on kolm pandimaja ja igaüks tahab oma asja eest ju maksimumi saada.»

Pandimajades tehakse koostööd ka politseiga, et vältida varastatud esemete panti võtmist. Mulgi Pandis pole viimastel aastatel sääraseid juhtumeid siiski palju olnud. «Igal pool on kaamerad üleval ning seega jääb igast kliendist jälg maha. Hiljem on võimalik tuvastada, kes varastatud eseme toonud on,» tähendas Makku.

Tema jutu järgi oli see teema kõige teravamalt päevakorral viis-kuus aastat tagasi ning toona toodi kõige enam panti varastatud tööriistu ja jalgrattaid. «Nüüd teevad paljud inimesed juba ise eeltööd ning kui neilt on mõni asi ära varastatud, annavad meile oma telefoninumbri.»

Eelistatud on hooajakaup

Tartu tänaval tegutseva Viljandi Pandi müüja Teesi Saks ütles, et seal on alati eelistatud hooajaline kaup. «Kui ikka suvel tahetakse panti anda lumelaud, siis seda me väga vastu võtta ei soovi,» tõi ta näite.

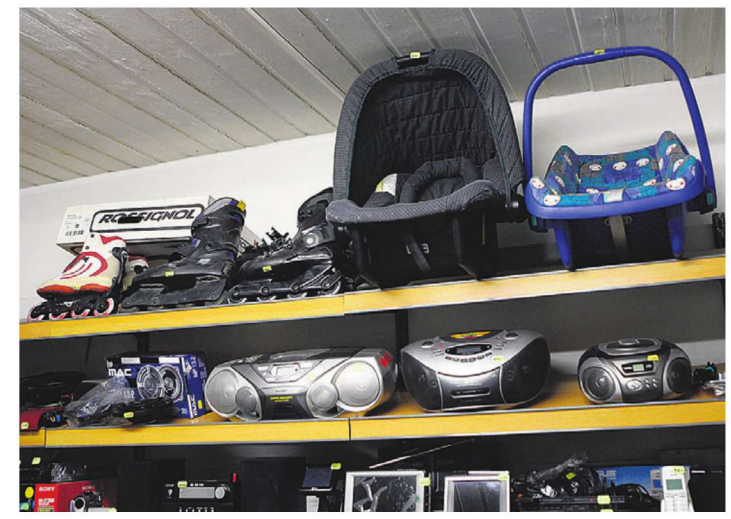

Pandimajas on saada kõiksuguseid asju: lapsevankreid, raadioid, muusikakeskusi, mobiile ja palju muud. 2 × ELMO RIIG

Kuigi esemeid toovad panti nii noored kui vanad, on Saks täheldanud, et noored pakuvad enamasti mobiiltelefone ja sülearvuteid ning eakamad inimesed väärismetalli.

Panditava eseme hinda mõjutab muu hulgas asjaolu, kas sellega on kaasas ostupaberid. «Intresse peavad kliendid maksma nädala eest 5, kahe nädala eest 10 ning kuu eest 20 protsenti pandi hinnast,» selgitas Saks.

Kui asjadele järele ei tulda, hoitakse neid Viljandi Pandis kuni paar nädalat ning seejärel pannakse need müüki.

«Alati tuleb meiega suhelda ka siis, kui hetkel raha asjade välja ostmiseks ei ole. Siis lepime kokku mõne hilisema kuupäeva ja klient saab ikka oma esemed välja osta,» lausus Saks.

Kriteeriumid on karmimad

Leola ärimajas paikneva Luutar Laenude klienditeenindaja Triinu Tänav märkis, et seal võetakse asju vastu mõnevõrra karmimate kriteeriumide alusel kui teistes Viljandi pandimajades. «Meie näiteks Hiinas järele tehtud mobiiltelefone vastu ei võta. Samuti kelli. Ja kui televiisoril või kodukinol puudub pult, siis seda me ka vastu ei võta – peab olema täiskomplekt.»

Luutar Laenude kõige tegusamateks päevadeks pakkus Tänav 9. ja 10. jaanuari: siis ostetakse panti pandud asju kõige enam välja. Niisamuti oli tihe graafik enne jõule ja uut aastat, kui inimesed tahtsid endale ja teistele head-paremat osta.

Panti pandud esemeid hoitakse Luutar Laenudes pärast lepingu lõppemist kuni seitse päeva. «Oleme klientidele vastu tulnud ning neile helistanud ja küsinud, kas nad soovivad asja tagasi osta või paneme selle müüki. Kui me neid telefonitsi pole kätte saanud, oleme asja müüki pannud, sest muidu on see meie firma jaoks seisev raha,» rääkis Tänav.

Tema sõnutsi uuritakse sageli, kas see on probleem, kui asju välja ei osteta. «Meil ei ole sellest midagi. Nii et see, kes pole üht või teist asja välja ostnud, saab ka edaspidi midagi panti tuua.»

Tavapandi puhul on Luutar Laenudes intress üks protsent, kulla puhul 0,73 protsenti päevas. Kui asi on väärt rohkem kui 320 eurot, on intress 0,5 protsenti päevas.

«Lepingu saab teha minimaalselt viieks päevaks ja maksimaalselt 35 päevaks. Seda saab aga ka pikendada,» lausus Tänav.

Palju tuuakse pandimajja hõbedat ja kulda. «Inimesed käivad ühest kohast teise ning vaatavad, kust saab kõige rohkem raha. Meil on hõbeda grammi hind 39 senti. Et poes on see kõrgem, olen soovitanud klientidel panna hõbeketi näiteks komisjonimüüki, sest siis saavad nad küsida nii palju raha, kui ise tahavad.»

Viimasel ajal on pandimajades olnud suur huvi konsoolimängude vastu. «Neid on meile ikka toodud, aga kohe ostetakse ära. Just üks poiss tõi Xboxi ja PlayStationi ning kui ma paari päeva pärast uuesti tööle tulin, olid need juba müüdud,» rääkis Tänav.

Pärimisele, kas vahel märkab raha laenama tulnud inimestes ka piinlikkust ja valehäbi, vastas Tänav, et leidub nii neid, kes vaatavad, et mõni tuttav neid ei näeks, kui neid, kes tahavad asjaga kiiresti ühele poole saada. «Tegelikult ei ole pandimajast abi otsimine häbiasi. See on raha saamiseks ikkagi parem variant kui näiteks SMS-laen. SMS-laenu võttes jääb ju märk maha ja see võib takistada hiljem pangast laenu saamist.»

Kuigi mõnes Viljandi pandimajas on vastu võetud ka mänguasju ja käekotte, tuuakse neile suuremal hulgal siiski väärismetalli.

KAHEKSA AASTAT

Avo Põder – linnapea, kes tiris Võhma laenumülkast välja

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht

«Hoian lõukoera kinni, muidu sööb teid ära,» hõikab meile oma kodumaja ukselt tervituseks Võhma eksmeer Avo Põder. Toas selgub, et poolteiseaastane Chessa ei ole sugugi kuri. Hästi agar ja uudishimulik küll ja Saksa lambakoera kohta tõmmu.

ELMO RIIG

Avo Põder pole jahimees, kuid talle meeldib metsas hulkuda. Ühel retkel leidis ta vägevad sarved, mis nüüd tema elamist kaunistavad.

«Kunagi sai ta Valgast toodud, isa olevat lätlane – ma ei ole küll varbaid lugenud,» naljatleb Põder.

Samasuguseid huumorinoppeid võib kaheksa aastat Võhma linnapeana töötanud Avo Põdra suust ikka kuulda. Seejuures jääb ta alati soliidseks, isegi igavalt korrektseks.

«Avol on suurepärane lastetuba. Küllap pärineb see kodust. Kolhoosis pearaamatupidajana töötanud ja Siberi kadalipu läbi teinud ema on tal väga soliidne ja korrektne,» ütleb Kõo vallavanem Tarmo Riisk.

Hobiks on kodukõpitsemine

Kõo vallas Kirivere ja Pilistvere vahel asuva Anni talu ostis Avo Põder 1990. aastal. Esialgu oli see suvilakoht, mis vajas kõvasti kõpitsemist, aga 1998. aastal kolis pere päriselt sinna. «Ega mul erilisi hobisid olegi, askeldan vaikselt kodus. Näiteks muruniitmine meeldib väga – mõnus töö, mille juures mõtlema ei pea,» räägib Põder.

Endisest karjalaudast on ta teinud kaminahoone. Et ehitise maakividest alusmüürile uued palgirivid saada, kulus kaks suvepuhkust. Hoones on vanaisa talust pärit tööriistakogu ja vanade raadiote kollektsioon. Plaadimängijas vinüüle keerutada on Põdra teada tänapäeva noorte seas väga popp.

Kuigi ta jahimees ei ole, ripuvad sealsamas seinal uhked põdrasarved. «Pojaga metsas hulkudes leidsime looma kolba koos sarvedega. Tarisime raske leiu koju ja pesime survepesuriga puhtaks,» räägib Põder loomast, kes sarvede järgi otsustades elas seitsmeaastaseks.

Ilvesed luusivad vabalt põllul ringi

Peremehe sõnutsi on Anni talu ümbruskonnas palju loomi. «Kanu võtta ei saa, rebased viiksid need kohe ära. Põllul olen ilvest luusimas näinud. Kuuldavasti oli see kolme pojaga loom Imavere meeste raadiosaatjaga hulkunud minu kodu lähedal metsas.»

Avo Põder möönab samas, et idüll ei pruugi olla igavene, sest lähistele plaanitakse dolomiidikaevandust. «Nad tahavad äravoolu juhtida läbi väikese jõe, mis meie talu juurest mööda voolab. Selle veemaht suureneks mitu korda. Pelgan, et see võib probleeme tekitada,» sõnab Põder.

LAEN

2005. aastal oli laenukoormus 93 protsenti, nüüd on see kõigest 33 protsenti aastaeelarvest.

Vahepeal meenub talle veel üks hobi. «Koos naisega võtame igal aastal ette pikema autoreisi. Tänavu käisime Hollandi lillefestivalil.»

Taas kodukõpitsemisest kõneldes sõnab Põder, et ehitab välja elumaja teist korrust. Valmis on saanud keraamikakojaks mõeldud ruum, kus toimetab abikaasa Ivi.

«Naine töötas pikki aastaid Jõgeval pangas, aga tal sai pikkadest töölesõitudest villand. Nüüd tegeleb keraamika ja perefirma raamatupidamisega,» jutustab perepea.

Ivi Põdra tehtud osaühingu Alces tooteid võib osta näiteks Võhma küünlavabriku poest. «Muuseas, *alces* tähendab ladina keeles põtra ning selle nime pakkus välja meie tütar,» kõneleb Avo Põder.

25-aastane Anni õpib EBSis ja töötab aktsiaseltsis Levira. Kui tütar on oma pesa juba püsivalt Tallinna punundud, siis 23-aastast poega Atsi, kes on Tallinna tehnikaülikoolis elektriajamite ja jõuelektroonika eriala magistrant, loodab isa kodumaile tagasi meelitada.

Justkui hobi korras linnapea

Vabatahtlikult linnapea kohalt taandunud Avo Põder nälga kartma ei pea. Tal on plaanis pühenduda erialasele tööle. Läinud talvel läbis ta Tallinna tehnikaülikoolis hoonete energiaaudiitori koolituse, sooritada on jäänud veel kutseeksam. Hea maine on tal vee- ja kanalisatsiooniprojektide koostajana, ta on teinud eelprojekte ja tasuvusuuringuid eri omavalitsustele.

Tagatipuks on Avo Põder Kõo vallavolikogu palgaline juht ning kui soovitakse, jätkab ta Võhmas ehitusnõustajana. Koos naisega on ta aegade jooksul ostnud ümbruskonnast peaaegu 100 hektari jagu metsa, mis tahab samuti hoolt, järge on ootamas 20 hektarit valgustusraiet.

Oma töömeheteed alustas Avo Põder Võhma kolhoosis ehitusinsenerina, hiljem töötas vallas maakorraldaja ja asevallavanemana ning kaks aastat oli ta Paide linnavalitsuse planeeringu- ja ehitusosakonna juhataja. Samal ajal pidas ta edasi Kõo valla ehitusregistrit ning tegeles kõige muuga, mis puudutab ehitus- ja kasutuslubade väljaandmist. Seda tööd teeb ta seniajani.

«Olen alati naljatamisi öelnud, et Põder on hobi korras Võhma linnapea ning tegelikult on hoopis meie ehitusnõunik,» sõnab Kõo vallavanem Tarmo Riisk.

Majanduskasv vedas Võhma laenuorjusest välja

Nagu Avo Põder ütleb, söandas ta kaheksa aastat tagasi Võhma linnapea koha vastu võtta tänu sellele, et oli saanud Paides vägeva kogemuse: sealse osakonna eelarve oli suurem kui terve Kõo valla oma. Nutika tegutsemise tulemusena õnnestus tal Võhma majandusseisu tublisti parandada.

«2005. aastal oli laenukoormus 93 protsenti, nüüd on see kõigest 33 protsenti aastaeelarvest,» täpsustab ta.

Saavutatut ei pea Põder siiski pelgalt enda teeneks. «Oli õnn alustada majanduskasvu aastatel. Kuigi olime EBRD soojalaenu tõttu riigi saneerimise all, saime üsna vabad käed ja kavandatavatest asjadest loobuma ei pidanud. Laene võtsime siiski vähe: kooli võimla ja katlamaja ehitamiseks,» sõnab ta.

Mees täpsustab, et viimase laenu võttis Võhma Elko ning see oli väga mõistlik tegu, sest põlevkiviõlilt hakkpuidule üleminek korrastas soojamajandust ja viis kütte hinna alla. Praegu on Võhmas toasoojuse hind üks maakonna madalamaid. Heameel on tal ka sellest, et remonditud on kool ja lasteaed, rajatud mänguväljakuid ja muud.

Linnapeakohalt taandumise otsust peab Põder õigeks. «Hoopis rahulikum on olla. Üksvahe kuhjus liiga palju tegemisi ning see ajas närvi mustaks. Kui lapsed väikesed olid, ütlesid nad koolis isa töö kohta, et istub laua taga, loeb lehti ja joob kohvi. Päris nii lihtne see paraku ei olnud,» sõnab eksmeer naerdes.

ARVAMUSED

PETER WÜTHRICH, küünlavabrikant

Avo oli alati väga abivalmis, ükskõik, kas pöördusin tema poole isikliku või ettevõtte murega. Käisin linnavalitsuses tihti ja märkasin, et igaüht võttis ta alati väga viisakalt vastu ja uuris, mis mureks. Väiksele linnale on tähtis, et linnapea oleks rahvale hästi lähedal. Avo trump oli võime linna investeeringuid tuua. Viimase kaheksa aastaga on Võhma ilme tänu temale kõvasti paranenud.

TIIU NÕMM, endine Võhma koolijuht

Mina ei oska paremat ja targemat linnapead ette kujutada. Ta kuulab alati kõiki ja ma ei ole teda kunagi näinud närvilise või väsinuna. Isegi kui teda volikogus üritati mustata, jäi ta alati soliidseks ja rahulikuks. Projektikirjutajana tõi ta linnale palju raha, saamata selle eest eraldi tasu ja kippumata ennast seetõttu eriliselt esile tooma. Tänu temale on linn korda tehtud, iga inimeseni on viidud vesi ja kanalisatsioon ning sooja hind on üks maakonna soodsamaid.

HANNES MÄNNIK, Võhma kooli direktori kohusetäitja

Omas tagasihoidlikkuses ta kindlasti väidaks, et oh mis nüüd tema. Aga ehituse ja planeeringute teemades on ta nagu kala vees ja hinnatud kaugemalgi kui kodupiirkonnas. Juhina on ta tasakaalukas, ei tee otsuseid kiirustades. Eks liigset kaalutlemist ole vahel talle ka ette heidetud. Kindlasti on selle kaheksa aasta jooksul mõni asi ka viltu läinud, kuid üldiselt on ta olnud Võhmale väga hea linnapea.

Seltskonnas on Avot alati märgata. Ta ei ole vaikselt nurgas istuja ja pealtkuulaja. Samas ei trügi ta seltskonnalõviks ja domineerijaks. Tal on hästi arenenud huumorisoon – naljad on intelligentsed ja nutikad.

Spordimees ta ei ole, aga suure töövõimega on ta küll. Eks ta saagi oma koormuse kätte kodutalus ja -metsas rabeldes.

RUHIJÄRVEL

Kolmetunnine kalapüük nõudis liitri pärnaõieteed ja kotitäie lehmakomme

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Kaugeltki mitte igal aastal pole 31. detsembril võimalik järvele aerutada. Just seepärast otsustas kaks Karksi-Nuia meest võtta ühes teetermose, lehmakommikoti ja mitukümmend lanti ning minna Ruhijärvele haugi püüdma.

Kui nüüd kõik otsast peale ära rääkida, siis niisugune mõte turgatas Heirel Reinbachile pähe esimesel jõulupühal metsas, kui lehter-kukeseenesaak oli veel samblasodist puhastamata.

«Igal aastal ei saa jõulude ajal seenel käia ega detsembri viimasel päeval paadiga kalale minna,» lausus Reinbach pärast seda, kui oli koos Joosep Põllumäega naasnud Lilli küla lähedalt kolmetunniselt õngitsemisretkelt.

Jääaugul passimine ei istu

31. detsembri hommikul hankisid kalamehed mikrobussi ja käru, sikutasid kummipaadi peale ning võtsid ette teekonna Karksi-Nuiast kümmekond kilomeetrit riigipiiri poole järve äärde, mis muistendi järgi on Ruhja linna lähedalt Eestisse tulnud pilve kujul. Kell 11 olid nad veel ja püük võis alata.

Siiski, et asi õige oleks: enne landi loopima hakkamist tuli meestel lunastada püügiluba.

«See loavärk on päris karm,» nentis Joosep Põllumäe ning näitas telefonis ID-kaardi äppi, mille abil päevane luba soetatud sai. Pikemaks ajaks polnud meestel luba tarvis, sest ilmselt nii pea nad uuesti kalale ei satu.

Nimelt ei meeldi kummalegi talvel jääaugul kükitada. «Jahe hakkab,» tunnistas Heirel Reinbach. «Jõmmina käisin kord onuga kaasas ja oli kohutavalt külm. Pärast seda ma jäält püüda ei taha.»

Pisukese mõtlemise järel lisas Reinbach siiski, et hea seltskonna korral tasub niisugust ettevõtmist kaaluda.

Aga püüad, millal sa püüad – ID-kaart peab sul ikka kaasas olema. «Kui kontroll tuleb, vaatab ta kaarti,» tähendas Joosep Põllumäe.

Heirel Reinbach meenutas, et tema oli neli või viis aastat tagasi järvekaldal õngitsedes inspektoriga kokku juhtunud. «Mind kontrolliti Nuia järve ääres tammi juures. See oli keeluaeg ja nagu kiuste oli mul alamõõduline otsas ka.»

Tookord mingit suuremat sehkendamist õnneks ei järgnenud. Kalad jäid järve ja mees pääses hoiatusega.

Kui ilm on aga soosiv ja hooaeg käes, on Heirel Reinbach ikka mõne korra kuus kalal käinud.

«Suvel oleme varemgi koos õngitsenud,» ütles Joosep Põllumäe. «Mullu sai kalamees oldud suisa nädal aega jutti.»

Külmaga on aga järvel olla hoopis midagi muud. Viimatisel retkel olid mehed tuule eest varju otsinud vastaskalda puude alt ja keha oli aidanud soojendada kodust kaasa võetud pärnaõietee. «Kõik läks ära. Terve termosetäis,» lausus Põllumäe.

«Kolme tunni peale kulub liiter pärnaõiteed ja kolm lusikatäit mett,» lisas Reinbach muiates ning tunnistas, et tee andis hästi sooja küll, aga varvastel hakkas ikka külm.

Lehmakommi olid mehed ka paraja kotitäie nahka pistnud – muidu langeks veresuhkur liiga madalale, põhjendasid nad.

Lisaks moonakotile oli kahe peale kaasas lausa sadakond lanti, millest Heirel Reinbach oli Joosep Põllumäe jutu järgi vähemalt viitkümmend ka katsetanud. Hoolimata asjakohastest abivahenditest polnud kalaõnn meestele naeratanud.

Nad naasid kaldale spinningutega, millest ühe otsas võbeles saaki meenutav peibutis. «Sellega polnud seal midagi teha,» tõdes Reinbach tuule käes siplevat silikoonist kala paika seades. «Joosepi metall-lant töötas paremini.»

Konksu otsa jäi hoopis kalamees

Nimelt oli pärast veerandtunnist järvel olekut üks haug Joosep Põllumäe õngekonksu otsa siiski hakanud, aga see oli osutunud alamõõduliseks ja pääses vette tagasi. «Ta oli ainult mõnikümmend sentimeetrit pikk,» tähendas Põllumäe.

Seejärel olid mehed lanti küll lohistanud, küll loopinud, kuid mida polnud, need olid kalad. «Aga pole hullu, ma mõned päevad tagasi lossimägede järvest kalda pealt püüdes sain kaks tükki,» ei lasknud Heirel Reinbach tujul langeda.

Nii et saagita jäämine kalamehi ei morjendanud. Pigem mõtlesid nad juba õhtu peale: plaanis oli järvel kogutud kargus aasta viimases saunas kerest välja vihelda. «Ja juba see asi ise, et sellisel päeval sai järvel paadiga kala püütud, on omaette eksootika,» tõdes Reinbach oma talvejope luku külge takerdunud varrukat lahti pusides. Kui kala ei olnud konksu otsa hakanud, siis vähemalt kalamees ise oli korralikult selle küljes.

«Heirelil läks jope lukk katki,» selgitas Põllumäe sõbra pusimist vaadates. «Et hõlmad laiali ei vajuks, otsustasime luku alt õngekonksuga kinnitada.»

Natukese aja pärast oli seegi saak end õnnelikult valla päästnud.

See, et kalasaak jäi aasta viimasel päeval kesiseks, Heirel Reinbachi (tagumine) ja Joosep Põllumäed ei häirinud. Tuju aitas üleval hoida paras suhkrukogus, mille nad said meega pärnaõieteest ja lehmakommidest.

Aasta viimasel päeval paadiga kalale mineku mõte sündis esimesel jõulupühal seenemetsas. Kui juba üks erakordne käik oli tehtud, ei saanud ka teist võimalust kasutamata jätta. HEIREL REINBACH

Tee maitses kalameestele hästi ja küttis kere soojaks. Ainult varvastel hakkas tuulisel Ruhijärvel jahe. Fotol Heirel Reinbach. JOOSEP PÕLLUMÄE

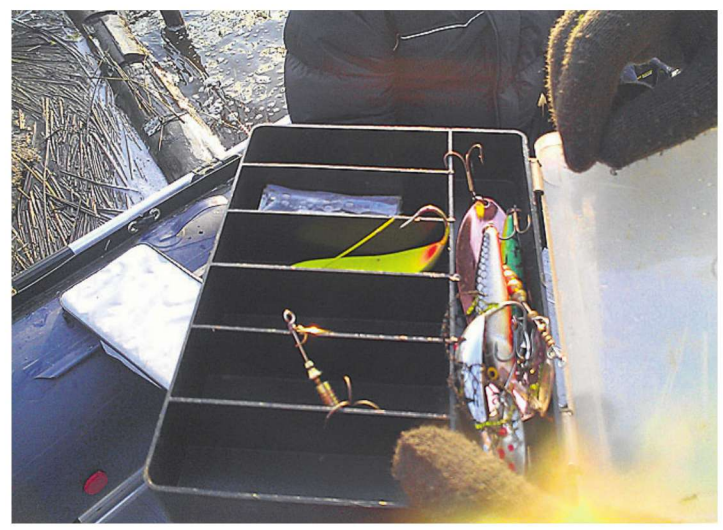

Kuigi kahe peale oli meestel kaasas kümneid ja kümneid erinevaid peibutisi, ei meeldinud haugidele seekord ükski.

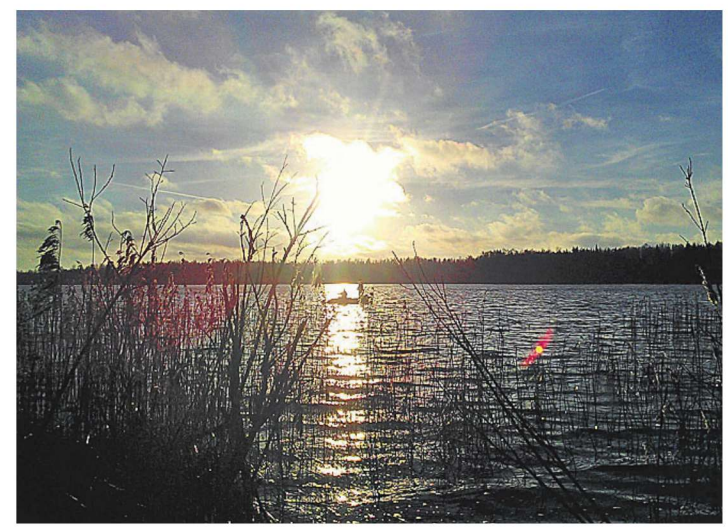

Ilm näib ju suisa suvine. Tegelikult on see pilt tehtud 2013. aasta viimasel päeval.

24 tundi

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

KINO

Sakala keskuses linastub 8. jaanuaril kell 11 Ilmar Raagi mängufilm «Kertu». Kell 18 olema pidanud koguperefilm «Väikelinna detektiivid ja Valge Daami saladus» linastub hoopis 26. jaanuaril kell 12. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses näidatakse 8. jaanuaril kell 19 Eesti filmi «Mandariinid». Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

ÜRITUSED

Päikesekillu perekeskuses saab teisipäeviti kella 17.30–18.30 osaleda rasedate joogas. Harjutused õpetavad lõdvestuma ning ennetavad ja leevendavad rasedusvaevusi. Joogas omandatud hingamisest ja harjutustest on suur abi sünnitusel. Juhendab Piia Kelner. Info telefonil 5349 2361. Posti tänav 24, Viljandi.

Viljandi linnaraamatukogu lasteosakonnas on täna kell 11 pisipõnni pooltund. Oodatud on 2–3-aastased lapsed koos vanematega. Tegevust juhendab Lea Taalimäe. Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskus korraldab täna kell 18 jõulukuuskede põletamise. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

80+ sõpruskonna uue aasta esimene kogunemine on 8. jaanuaril kell 11 Tähe kohvikus Posti tänav 6, Viljandi.

Omastehooldajad korraldavad 8. jaanuaril kell 14 Viljandi päevakeskuses loeng-vestlusringi teemal «Enesekehtestamine». Külaliseks on Kuusalu ja Rakvere omastehooldajate juht Tiina Tursman. Info telefonil 5595 9846. Pikk tänav 4.

Viljandi vaba waldorfkooli esimese korruse saalis on 8. jaanuaril kell 18 loeng «Haiguste põhjused. Mõtete ja emotsioonide mõju tervisele». Räägitakse, miks ravi alati ei mõju ja haigused korduvad ning mis põhjustab kroonilisi haigusi, vigastusi ja traumasid. Info e-posti aadressil joogavil@gmail.com, www.joogaviljandis.blogspot.com. Lutsu tänav 3, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses leiab 13. jaanuaril kell 19 aset Mulgimaa arendusprogrammi arutelu. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

NÄITUSED

Mõisaküla muuseumis on avatud paneelnäitus «Väärtuslik Lahemaa», mis on pühendatud 2011. aastal olnud Lahemaa rahvuspargi 40 aasta juubelile. Paljude fotode ja isiklike lugude abil antakse vaatajale edasi Eesti ühe kauneima paiga võlu. Näitus jääb avatuks 31. jaanuarini. Info telefonil 435 5607. Jaan Sihveri tänav 4, Mõisaküla.

Sakala keskuses on 17. jaanuarini avatud Viljandi gümnaasiumi õpilaste omaloomingu näitus «Puhas mõte». Väljapanekut saab külastada maja lahtioleku aegadel. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Paistu rahvamajas saab vaadata Enno Alliku maalide näitust. Näitus jääb avatuks jaanuari lõpuni. Paistu tee 14, Paistu.

Viljandi raamatukogu trepihallis on avatud näitus «Viljandlased Jaan Rieti fotodel». **Lugemissaalis** on näitus «Juured kodumullas. Ants-Vihur Salum 4. XII 1923 – 29. XII 2012». **Lasteosakonnas** raamatunäitus «Rebase jõulud». **Linnagaleriis** on 16. jaanuarini üleval Urve Dzidzaria-Sunny maalinäitus «Aeg antud...». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskuse Sinises saalis ning esimese ja teise korruse fuajees saab vaadata näitust «Eestimaa loodusfoto 2013». Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kondase keskuses on 28. jaanuarini Eero Ijavoineni fotokollaažid «Halli Proua sahtliunenäod». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Kanut, Nuut, Susi ja Hirvo.

Kuus küsimust Sakala digilehe kohta

Sakala uus digileht on lugejaid teeninud peaaegu üheksa kuud ja juba 42 protsenti tellijatest on aktiveerinud digilehe kasutajaõigused.

Sedamööda, kuidas lugejate arv kasvab, palutakse meilt aeg-ajalt ka juhtnööre digilehe kasutamise kohta. Lootuses, et vastused on abiks teistelegi, toome osa neist laiema publiku ette.

Olen tellija. Kuidas saaksin parooli, et ka digilehest uudiseid ja kuulutusi lugeda?
1. Minge lehele http://www.sakala.ajaleht.ee/.
2. Vajutage üleval paremal nurgas «Aktiveeri digileht».
3. Sisestage tellija andmed ja vajutage «Aktiveeri digileht».
4. Minge vaadake oma e-postkasti, mille aadressi sisestasite. Sinna tuleb umbes minutiga kiri, milles on kirjas edasised juhised ja parool. Ja oletegi digilehe lugeja!

Edaspidi kasutage sisselogimiseks paremal nurgas olevat kasti «Logi sisse», mitte «Aktiveeri digileht». Seadetest olenevalt ei pruugi kõik internetilehitsejad teie paroole meelde jätta, kuid enamasti need salvestuvad ja järgmistel kordadel saate sisse logida vaid nupule «Logi sisse» vajutades.

Unustasin parooli. Mis nüüd saab?
Klõpsake meie digilehes kastile «Logi sisse». Seejärel leidke väike kast «Unustasin parooli». Klõpsake sellele. Sisestage oma e-aadress ja kontrollkoodi kasti kolm tähte või numbrit, mida te selle kõrval näete. Vajutage «Saada». Seejärel vaadake oma e-postkasti. Seal peaks olema kiri juhistega, kuidas edasi käituda.

Kuidas saan osta päevapileti ehk 24 tunni lugemisõiguse?
1. Klõpsates kinnise tabalukuga lool või leheküljе paremas nurgas oleval väljal «Logi sisse», avaneb vaade «Sisselogimine».
2. Vajutage «Ei ole tellija» väljale või kerige leheküljel allapoole, kuni jõuate väljani «Osta digilehe täieliku lugemise õigus 24 tunniks hinnaga 0,96 €».
3. Klõpsake «Osta» väljal.
4. Sisestage oma mobiilinumber ja vajutage «OK».
5. Saatke sõnum tekstiga «TXT» juhendis toodud numbrile. Pärast seda ongi kõik lood 24 tunniks loetavad. 24 tunni jooksul võite end korduvalt sisse ja välja logida ning vaadata lugusid nii süle- ja tahvelarvutist kui nutitelefonist.

Kui soovite uuesti digilehte lugeda, tuleb taas teha klõps kastil «Logi sisse», seejärel «Ei ole tellija» ja siis sisestada oma telefoninumber väljale «Kui sul on kehtiv 24tunnine digilehe täieliku lugemise õigus, logi sisse siit».

Mida teha, kui näen nutitelefoniga sisse logima hakates ainult valget ekraani?
Kerige natuke allapoole, sisselogimisnupud ilmuvad õige pea.

Tahan kommenteerida, aga pole välja, kus ennast identifitseerida. Mida teha?
Tõenäoliselt on viga teie veebilehitseja seadetes. Proovige mõnd muud brauserit, näiteks Google Chrome'i.

Kirjutasin kommentaari, aga digileht kustutas selle. Miks?
Kõige sagedamini peitub põhjus selles, et kirjutasite kommentaari valmis ja alles siis vajutasite nupule «Logi sisse». Tegelikult tuleb seda teha enne kommentaari kirjutamist.

Kustutamise põhjuseks võib olla ka see, et kommentaar ei vastanud heale tavale ja toimetus on selle maha võtnud.

Tulenevalt Euroopa inimõiguste kohtu lahendist Leedo *versus* Delfi kustuvad Sakala digilehe kommentaarid sõltumata nende sisust kolm päeva pärast avaldamist automaatselt. (Sakala)

RISTIKU RISTSÕNA

UURINGUTE RUUM	... TOLSTOI	KEELPILL	BAARIUM	OTSTÜKK	VÄIKSEIM ELUS OSAKE	EESTI JÄRV / AHVILINE	MASTI RÕHTPUU	HAPNIK	RISTUMIS-KOHT (BIOL.)	SELTSI-MEES	JUURDE-KASV	E. KIRJANIK / NAISENIMI	SIDESÕNA	ERILISE AUSTAMISE OBJEKT	LUMIONN	ALLA-JÄÄMINE
ÜLAL PIDAMA								LAPSE ESI-MENE AREN-GUJÄRK / EESTI JÄRV								
VAATA			NUMBRI-LAUD / VEELIND							E. KIRJANIK / EDASI JA ...						
LAGUNENUD LAEV / PÜÜNIS							LILL / JORJEN						MOEST ÄRA / PUTUKAS			
KATEGOO-RIA					OIMAMA / NEMAD						E. IT JA TELEKOM. ETTEV. LIIT / SIISKI				URAAN / MEKK	
LILLE ILU				UMBROHI / LIITIUM					INGLISE KULDRAHA / SOBIMA					MICROSOFT / HAIS		
																NAGU
VALGUS-PILT						LOOS / HEA KAUP ON ...						VEESILM / KLEEP				

ÜLLATUS-HÜÜATUS			ELADESKI / ETTEMAKSE					N. LIIDU SI-SEASJADE RAHVAKOM. / KIRJUTUS-						TÄIES ULATUSES							
HÕIMURAH-VA LIIGE					10^9 / MATEM. MÕISTE					E. ENDINE HELILOOJA (IN.+N) / SIRGJOON					A. SAALI TEOS / EESTI JÄRV						
TONN		SIHTIMIS-SEADIS / PRAHT							VEINIJOOK / VIETNAMI RAHA								HUVITAB KÕIKI / JÕUK			
ÜKSIK-ELAMU						... MILLING / MÕLA						SALANAINE / MAAILMA TUNTUIM HOKILIIGA							ESIMENE / SEEVASTU	
AITÄH ÜTLEMA							UNGARI RAHA / KÕIDE							SEALT-MAALT / TSENTNER						
AMEERIKA RING-HÄÄLING				JÕGI AASIAS / SEKUND							LÕÕKPALA / EAST					MEESNUNN / LIITER				
SOPERDAJA								SÜLTJAS TARDUNUD MASS					KUKKUS VETTE ...							

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

2

Eesti U-17 vanuseklassi neidude jalgpallikoondis alustab hooajaks valmistumist ning esimesele treeningkogunemisele 11. jaanuaril on kutse saanud ka kaks Suure-Jaani Unitedi klubi tüdrukut Sandra Hiiemäe ja Kertu Reinup.

TULEMUSI

LAUATENNIS. Pühapäeval Viljandis mängitud Sakala klubi karikasarja neljanda osavõistluse võidu teenis Vladimir Brill Venemaalt, parima kohaliku mängijana oli Rivo Saaremäe viies.

Laupäeval Viljandis asetleidnud Eesti lauatennise liidu laste *grand prix*' viiendal etapil olid Viljandimaa noored edukad võistlusklassis P-15. Rainer Valo sai teise ja Timo Siim neljanda koha.

KÄSIPALL. Viljandi spordikooli 1999. aastal sündinud noorte meeskond saavutas Arukülas peetud turniiril Peterburi eakaaslaste järel teise koha.

VÕRKPALL. Viljandimaa meeste meistrivõistlustel peeti pühapäeval kolm kohtumist ja need lõppesid järgmiselt: Vana Hea Pärsti ja Tarvastu – 3:1, Spordikool ja Sanok – 3:1 ning Cheers ja Volleywood – 3:0.

KORVPALL. Nädalavahetuse kahel päeval maakonna meistrivõistlustel peetud kaheksa kohtumist lõppesid järgmiselt: Kolga-Jaani ja Kord Nädalas / Epox.ee – 90:67, AP Mets ja Pärsti – 74:68, BC Männimäe Külalistemaja ja Tõrva Loits – 69:74, Kolga-Jaani ja Pärsti – 78:71, Hansa Ilutulestikud ja Paistu – 70:60, AP Mets ja BC Männimäe Külalistemaja – 94:70 ning Tõrva Loits ja Nuia Pop Café – 87:55.

TULEKUL

KORVPALL. Täna kell 18.30 kohtuvad Viljandi spordihoones maakonna meistrivõistluste mängus Spordikool ja Anttila.

VÕRKPALL. Neljapäeval kell 18 on Sürgavere spordihoones Sürgavere sariturniiri meeskondade mänguvoor.

KERGEJÕUSTIK. Reedel kell 15 algavad Viljandis Paalalinna viilhallis maakonna noorte talvised meistrivõistlused.

SPORDIVETERANID. Viljandi spordiveteranide koondis ootab kõiki oma liikmeid 18. jaanuaril kell 16 spordihoone kohvikusse üldkoosolekule.

JALGPALL. Kestab osalejate registreerimine 18. jaanuaril korraldatavatele maakonna saalijalgpalli meistrivõistlustele. Turniirile pääseb osalema kümme meeskonda, oma osavõtusoovist saab teada anda e-aadressil jaak.luhakooder@klk.vil.ee.

Alanud on järvejooksule registreerimine

Aasta algusest alates on võimalik end kirja panna 85. suurjooksule ümber Viljandi järve, mis saab nagu ikka teoks 1. mail.

Eelregistreerumisel on kolm vooru. Kirja saab end panna internetikeskkonnas sportinfo.ee ning 1. veebruarist 25. aprillini ka Viljandi spordihoones võistluse sekretariaadis. Eelregistreerimise avavoor kestab veebruari lõpuni, teine voor 17. aprillini ja kolmas voor lõpeb 27. aprilli südaööl.

Osavõtutasu on vastavalt 10, 15 ja 20 eurot. Soodushinnaga saavad end registreerida need, kes on sündinud 1996. aastal või hiljem, samuti need, kes on sündinud 1954. aastal või varem. Nendele on hind eri voorudes vastavalt 7, 10 ja 15 eurot. Võistluspäeval enam soodustusi pole. Siis on kõigile jooksjatele stardimaks 30 eurot.

Kolmanda vooru hinnaga on võimalik stardiluba lunastada veel 28. ja 29. aprillil kella 12–18 Viljandi spordihoone fuajees ning 30. aprillil kella 14–20 Viljandi staadioni kõrval registreerimistelgis.

Suurjooksu kavva kuuluvast energiakõnnist osavõtu tasu on eri eelvoorudes 5, 7 ja 10 ning võistluspäeval 15 eurot. Ühelegi vanuseklassile soodustusi ei tehta.

1. mail kell 12 Viljandi staadioni kõrvalt alguse saava 85. jooksu ümber Viljandi järve korraldab Viljandi linn koos meeskonna ja toetajatega. (Sakala)

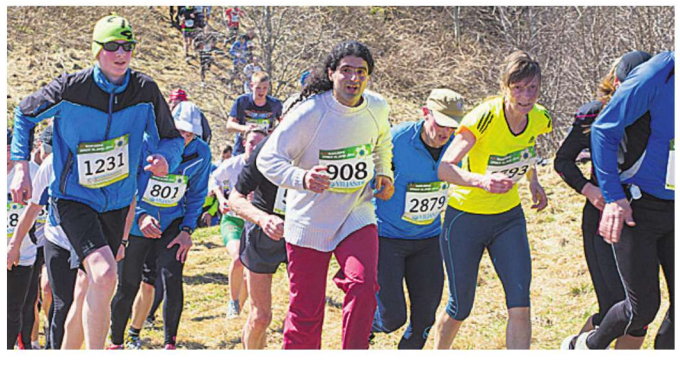

Tänavu 85. korda teoks saavale ümber Viljandi järve jooksule oodatakse end kirja panema. ELMO RIIG

Aastavahetusel kergelt haigestunud Algo Kärp loodab pärast ebaõnnestunud Tour de Skid kiiresti kosuda ning kuu aja pärast oma parima sõiduvormi saavutada. ELMO RIIG

SUUSATAMINE

Viirus muudab olümpialase plaane

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Veidi enam kui kuu pärast algavateks olümpiamängudeks valmistuv Viljandimaa parim suusataja Algo Kärp vaevles Itaalias Val di Fiemmes Tour de Ski ajal viiruse küüsis.

Laupäeval alustas Kärp eraldistardist 10 kilomeetri klassikasõitu küll hästi, kuid kustus seejärel täielikult. Nagu ta ütles, oli tal enesetunne juba reedel väga kehv, kuid võistlusnälja kustutamiseks otsustas ta järgmisel distantsil siiski kaasa teha.

«Võimalik, et see oli loll otsus. Pärast reedest sõitu olin ikka täiesti kapsas. Nii läbi pole ma olnud isegi pärast kõige raskemaid maratone,» rääkis Kärp ning lisas: «Haigus pole küll teab kui tõsine, aga vimm on sees ja jõudu lihtsalt pole.» Võistluse viimasest, pühapäeval asetleidnud vabatehnikaetapist Kärp loobus ning keskendus tervise kosutamisele. Ise lootis ta, et suudab viirusest tingitud nohust, köhast ja kurguvalust ruttu vabaneda ning väsimuse võita.

Kärbi edasine tegevusplaan sõltubki suuresti tervisest. «Esialgu oli kavas sõita tuleval nädalal Itaalias maraton, kuid nüüd võib see plaan muutuda,» kõneles ta. «Järgmine maailmakarikaetapp tuleb kahe nädala pärast Poolas. Seal on ühisstardist 15 kilomeetri klassikasõit, mis on enne algavat olümpiat väga oluline võistlus.»

Nagu suusataja nentis, naaseb ta nüüd koos koondisekaaslastega kodumaale ning langetab seejärel enesetundest lähtudes ja treeneriga nõu pidades lõpliku otsuse, kuidas olümpiaks valmistumist jätkata.

«Eks selline viirus löö ikka plaanid segamini, aga ma tõesti loodan, et mitte väga palju ning ma tulen sellest ruttu välja,» lausus ta.

Tour de Ski üldvõidu teenisid norralased. Meestest võidutses Martin Sunby, naistest Therese Johaug.

Pika võistluse lõpetas kaks Eesti meessuusatajat. Karel Tammjärv sai 45. ja Raido Ränkel 47. koha.

Seila Peek võitles välja hõbemedali

Ehkki looduslikku lund Eestis kusagilt ei leia, on hooaja esimesed suusatamise meistrimedalid välja jagatud: 28. detsembril peeti Otepääl noorte vabatehnika sprindivõistlused.

Edukaim Viljandimaa suusataja oli sel mõõduvõtul praegu Audentese spordigümnaasiumis õppiv Tarvastu vallast pärit Seila Peek, kes U-20 vanuseklassi neidude finaalis pidi tunnistama Anett Veerpalu nappi paremust ning käeulatuses olnud kulla asemel hõbemedaliga leppima. Anett Veerpalu ja Seila Peegi järel lõpetas kolmandana Stine Lise Truu Tartust ning neljas oli Kristiina Kresmer Tallinnast.

U-23 vanuseklassi meeste võistlusel lõpetas Viljandi suusaklubi liige Martin Nassar kuuenda kohaga. Selle vanuserühma Eesti meistri medali teenis Tomas Kaurson Kiviõlist. (Sakala)

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Evi Eiche,
Tea Raidsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Raimo Saar 433 0069
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9—17, lõuna kella 13—13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rüütli t 14, 80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8604

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Reedel sündis Viljandis tüdruk, laupäeval ja pühapäeval ei sündinud ühtegi last.

135 AASTA EEST

Sakala, 30. XII 1878

Iga isamaa poeg, kes meie uut rahwausliku elu teraselt tähele on pannud, peab tunnistama, et Sakala mitte sugugi wähe ei ole ühes aidanud, seda elu sünnitada. See on meile ka jo sadas kirjas ülesse tunnistatud ja meie wõime selle peale õigusega uhked olla. Needsamad tunnistajad on aga ka meile näidanud, kui suur rahwa parema meeste rõõm selle uue elu üle on ja kui rõõmsa lootusega meie tulewiku sisse wõime waadata.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9–17, lõuna kl 13–13.30. **Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee**. Kuulutuse tellimine internetis **http://kuulutus.ajaleht.ee**

Sakala
paberil
arvutis
tahvelarvutis
nutitelefonis

7.50 kuus
(juriidilisele isikule 8.60)

433 0040, 617 7717
www.sakala.ajaleht.ee

Tellides Sakala, saad aastal 2014 TASUTA kaasa 21 ajakirja

11 numbrit ajakirja elukogenud inimesele **60+**
(tellides eraldi, maksab 1 number 2 €, võit 22 €)

4 numbrit ajakirja teadlikule tarbijale **OSUTI**

UUS! 6 numbrit ajakirja parimateks aastateks **30+**

ja aasta lõpus **KALENDRI**

Palju väärtuslikum, kui pealtnäha paistab!

KUGA mööbel
kogemus mugavusest

SUUR VALIK MÖÖBLIT.
Tule ja tutvu! Hinnad soodsad.
JÄRELMAKSU VÕIMALUS!

MEIE KAUPLUSED:

VILJANDIS Riia mnt 52
telefon 433 6029
ABJA-PALUOJAS Tiigi 1
telefon 436 0158
VALGAS Vabaduse 2/4
telefon 767 0173, E-R 9-18, L 9-15
TÜRIL Tehnika 8
telefon 384 8576
RAPLAS Piiri 5A
telefon 489 4453
PÕLVAS Jaama 69D
telefon 799 1489
JÕGEVAMAAL Pauastveres
telefon 775 1310

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida
24h
internetis
www.sakala.ajaleht.ee

AUTOKOOL Alopex — Tule ja õpi!
AM-, A- ja B-kat kursused
7. jaanuaril 2014 kell 17.30.
AM-, A- ja B-kat kursused e-õppena igal **neljapäeval kell 16.**
Lõppastmekoolitus e-õppena iga nädal.
Info tel 433 5434 või 505 3269, www.alopex.ee, Väike-Turu t 3.

PARAPSÜHHOLOOGILINE ABI
ALBERT STEPANJAN
(OÜ Võlur Albert, reg-nr 10055321)
aitab vabaneda alkoholi- ja nikotiinisõltuvusest, liigsest kehakaalust, stressist, depressioonist, kaela- ja seljavaludest ning muudest probleemidest.
UUE AASTA SOODUSTUS kuni 30%
www.stepanjan.com
Vastuvõtt Viljandis 9. jaanuaril
Registreerumine tel 508 8237

KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215.

Ostan maad, metsa. Tel 511 1666.

Soovin kiiresti leida odavat üüripinda või tuba eramajas. Tel 5614 9598.

Soovin üürida 1–2-toal korteri. Tel 5359 4204.

Soovin üürida 2-toal renoveeritud korteri Viljandis. Tel 5689 7287.

Pere soovib üürida korralikku 3–4-toal korterit. Kiire! Tel 5590 1434.

Pere soovib üürida maja pikaks ajaks. Kiire! Tel 5683 3918.

SÕIDUKID

Ostame 1990–2008 a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

TÖÖ

Tallu vajatakse karjakut. Tel 5821 6900.

Tootmismahu suurenemise tõttu vajab AS Textuur Karksi-Nuias puidupingioperaatoreid ja tootmistöölisi. Töö sobib nii meestele kui naistele. CV palume saata e-postiga textuur@textuur.ee või võtta ühendust meie tootmisjuhiga tel 517 5485.

SUUR VEND
Vajame poole kohaga
KOKKA
CV saata manderon@hot.ee
2. korrusel kuni 50 kohta:
- Koosviibimised
- Firma- ja erapeod
- Väiksed seminarid
- Saun
- Gruppide toitlustamine

Olemas heli- ja videotehnika
Võimalik tellida ansambel või diskor
Tel 433 3644

DAMMIX
Otsib oma meeskonda kogemustega
HARVESTERI- ja FORVARDERI-OPERAATORIT
INFO
anne@dammix.ee tel 5623 1076
enno@dammix.ee tel 5629 4003

TEENUSED

Ohtlike ja probleemsete puude lõikus. Tel 5302 3518.

OÜ Merilux Ehitus teeb katusekattetöid, fassaadi soojustustöid. Tel 5347 0972.

OÜ Hansa Meistrimehed teeb üldehitustöid. Tel 5744 4286.

Võlad, kohtuväline teenus. Mentalist. Tel 730 0818.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, h 1,09 €/min.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Tiigid, kraavid, teed. Tel 5624 1997.

Massaaž. Tel 5358 4515.

Torutööd. Tel 5377 2246.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Kopatööd ja metsa väljaveoteenus. Tel 511 4472.

Salvkaevude puhastamine ja remont. Tel 5672 7555.

PÕLLUNDUS

Ostan rootorniiduki, kühvli ja haagise. Tel 5613 1000.

METSAMATERJAL

Ostan palke ja paberipuid. Metsa ülestöötamine ja vedu. Tel 502 8557.

OST

Ostan 3 m küttepuid. Tel 5323 7741.

Ostan vanu fotosid, postkaarte, raamatuid, märke, medaleid, paberrahasid, münte, mööblit, maale, nõusid, kullast kellarihma, muusikariistu, dokumente, kellasid jne. Tel 5829 9810.

Ostan kuusepalke, tuulemurdu, metsakuivi palke. Tel 504 1480.

Ostan tuhaplokke mõõtmetega 20 × 28 × 60 (NSVL-aegne toodang). Tel 526 7994, Innar.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Müüa 2,5 a kuivanud küttepuid, 34 €/rm. Tel 5190 2165.

Kuivad kütteklotsid ja pliidipuud. Vedu tasuta. Tel 5391 4443.

Kuivad kaseklotsid 60 l kotis, 2 € tk. Vedu tasuta. Tel 5332 4176.

Pakitud kütteklotsid ja kaminapuud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Kuiv saar, lepp. Tel 5551 4204.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Müüa kuiva 50 cm lepakütet. Vedu. Tel 511 4472.

Toores lepp 24 €, kask 29 €, saar 30 €. Kuiv lepp 35 €, kask 37 €. Tel 5650 0514.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 502 9596.

Müüa kuivi kütteklotse, 40 l 1,50 €. Tel 515 5582.

Küttepuud. Tel 5373 3320.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

TEADE

Viljandi spordiveteranide koondise üldkoosolek 18. jaan kl 16–19 Viljandi spordihoone kohvikus, Vaksali t 4. Päevakava erinevatel teemadel, lisaks tantsuline vahepala ja õhtusöök. Osalustasu 7 €. Osalemisest teatada hiljemalt 13. jaanuariks tel 528 5759 või e-postiga viljandisvk@gmail.com.

Mälestame
MAIMU RÄÄSTAST
Meie siiras kaastunne lahkunu omastele.
Malle, Kalevi, Elke, Netti

Ära seisa mu haual ja nuta mind taga,
mind pole seal, ma vaikselt ei maga.
Ma lendan koos tuulega taeva all,
ma olen talvehommiku hall.
Viljapõllul paistan päiksena suvel,
sügisel su juurde vihmana tulen.
Kui hommikul ärkad ja taevas näed linde,
neid vaadates olla võid päris kindel,
et laulan seal koos nendega,
kuid öösel täheks muutun ma.
Ära seisa mu haual ja ole kurb,
mind pole seal,
see polnud mu surm.
M. E. Freye

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallis
TARMO MÄGI
16. II 1951 – 3. I 2014
Omaksed

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis ema
AINO VILLEM
29. X 1924 – 5. I 2014
Lapsed ja vend peredega.
Ärasaatmine 12. jaanuaril kell 11 Kolga-Jaani kirikust.

Su ümber on taevas ja ümber on maa.
Sa tahaksid tõusta, kuid enam ei saa.
Sa sirutad käed ja üksainus viiv
sind vaikselt hingedemaale viib.
Lahkus meie kallis ema, vanaema, vanavanaema ja ämm
VALVE OTS
15. VIII 1931 – 4. I 2014
Leinavad omaksed.
Ärasaatmine reedel, 10. jaanuaril kell 12 Riia mnt kabelist Metsakalmistule.

Avaldame kaastunnet Kalle Räästasele perega ema
MAIMU RÄÄSTASE
kaotuse puhul.
Meeskoor Sakala

Südamlik kaastunne Mallele ema
MAIMU RÄÄSTASE
kaotuse puhul.
Linda, Piret, Katrin, Asta, Elle ja Kalju

Mälestame
TARMO MÄGIT
Südamlik kaastunne omastele.
Õde Lea abikaasa, laste ja nende peredega

Igal meil on antud aeg tulla,
olla ja minna.
Südamlik kaastunne lähedastele
TARMO MÄGI
kaotuse puhul.
Perekonnad Kaljundid

Aeg viib meilt need,
kes meile kallid.
Jääb hinge vaid mälestus
nukker ja hell.
Mälestame kallist
AINO VILLEMIT
Avaldame südamlikku kaastunnet lastele ja vennale peredega.
Helgi laste peredega ja Aino

Mälestus on jääv.
Lahkus meie kallis papa
IVAN MITYASOV
10. VII 1929 – 3. I 2014
Leinavad omaksed.
Hüvastijätt kolmapäeval, 8. jaanuaril kell 14 Halliste kabelis.

Südamlik kaastunne Katile, Viktoriale, Andresele ja Robinile kalli abikaasa ja isa
MARKO PELLI
kaotuse puhul.
Perekonnad Küttis, Siimso, Raudne ja Noor

Südamlik kaastunne Maretile ja lastele peredega kalli
ILMAR-JAAN ADAMSONI
kaotuse puhul.
Aino ja Arvi

Avaldame kaastunnet Annele lastega kalli abikaasa, isa, vanaisa ja äia
TARMO MÄGI
kaotuse puhul.
Ester ja Mart

Südamlik kaastunne Liidia Karule lastega kalli isa
IVAN MITJASOVI
kaotuse puhul.
Majarahvas

Ta kodu on nüüd seal, kus Linnutee.
Südamlik kaastunne teile, kallid Kati, Viktoria, Andres ja Robin, armsa abikaasa ja isa
MARKO PELLI
kaotuse puhul.
Virve, Eha ja Juhan

Avaldame kaastunnet Marikale ja tema lähedastele kalli
RAUL MÄNNISTE
kaotuse puhul.
Farmi pere

AASTA KESKKONNASÕBRALIKU ETTEVÕTTE AUHINNAD OOTAVAD OMANIKKU!

Keskkonnaministeerium kutsub üles osalema aasta keskkonnasõbraliku ettevõtte konkursil

Tule osale konkursil ise või soovita meile kandidaate!

Konkursi võitjatele auhinnad ja keskkonnamärgise kasutamise õigus

Keskkonnasõbraliku ettevõtte auhinnale kandideerimine **10. jaanuarini 2014**

Võitjad kuulutatakse välja pidulikul vastuvõtul 2014. aasta jaanuaris

Lisainfo www.envir.ee/keskkonnategu või e-postil keskkonnategu@envir.ee või telefonil 626 0750

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis

algavad järgmised koolituskursused:

30.01 Farmitöötaja I (veisekasvatus) kutseoskuste parandamine
80 õppetundi

22.04 Põllumajandustootja III tase – kutsekvalifikatsiooni tõstmine
60 õppetundi

14.05 Põllumajandustootja III (veisekasvatus) kutseeksamiks ettevalmistamine
64 õppetundi

Koolitusi finantseerib PRIA

KOOLITUSED ON OSALEJALE TASUTA

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Registreerumine ja info tel 437 4290, 505 9304 või e-postil marika.luik@olustvere.edu.ee või kool@olustvere.edu.ee

Sakala.

Terve Viljandimaa loeb!

Sul on kodus midagi, mida sa enam ei kasuta, aga ära visata ka ei raatsi...

ÄRA MURETSE!

Ajalehtedes Sakala, Järva Teataja, Virumaa Teataja, Pärnu Postimees ja Valgamaalane ilmub

IGAL LAUPÄEVAL RUBRIIK «KASUTATUD ASJAD»,

kus kasutatud asjade müügikuulutuse tähemärgi hind on vaid **1 sent ja pildi lisamine TASUTA!**

Kuulutusi võetakse vastu E–R 9–17 Sakala toimetuses Tartu tänav 8 I korrusel või e-posti aadressil kuulutused.sakala@ajaleht.ee. Info telefonil 433 0062.

Tootsi Turvas ostab:

kasvavat ja tee äärde virnastatud võsa

Tel 5646 1882
jaak.raid@tootsiturvas.ee
Tel 526 9639
kaimo.kivikas@tootsiturvas.ee

MULGI KULTUURI INSTITUUT

Mulgi Kultuuri Instituut võtab tööle

JUHATUSE ESIMEHE

Et konkursil osaleda, saata hiljemalt 10. jaanuariks avaldus, elulookirjeldus koos soovitajate kontaktandmetega, haridust tõendavate dokumentide koopiad ja motivatsioonikiri aadressile Posti 52e, 69701 Mustla, Viljandi maakond või e-posti aadressile alar.karu@tarvastu.ee

Lisainfo tel 517 2437.

Unistar Autokeskus

KINDLUSTUSE KAHJUKÄSITLUS

autode ja kaubikute hooldus ja remont, autoklaaside vahetus, elektritööd, diagnostika, kere- ja maalritööd, rehvitööd ja rehvihotell

Unistar Autokeskus OÜ
Unistar Autokeskus OÜ
Tallinna 86, Saarepeedi vald
Tel 435 5923, 435 5924.

Oleme avatud E–R 8–17, L ja P suletud
teenindus@unistarautokeskus.ee
www.unistarautokeskus.ee

DELUX DREAMS

www.delux.ee

DELUX on Soome kapitalil põhinev voodite, madratsite ja tekkide ning patjade tootmisega tegelev ettevõte, mis annab tööd 250 inimesele. Meie peamine eesmärk on arendada funktsionaalseid tooteid, mis tagavad parima võimaliku une. Toodangust põhiosa moodustavad voodikomplektid, kõrgekvaliteedilised padjad, tekid ja madratsid, millest 99% müüakse välisturgudel. DELUX on kiiresti arenev 20-miljoni eurose käibega ettevõte ning prognoosid on paljulubavad. Meie turundusmeeskonna eesmärk on arendada uusi, innovaatilisi tooteid.

PAKUME TÖÖD

OSTUJUHILE

Tööülesanded
- *Tootmise varustamine erinevate materjalidega*
- *Laomajanduse ja laovarude hoidmise strateegia kujundamine ja elluviimine*
- *Turul pakutavate uute pehme mööbli valmistamiseks kasutatavate materjalide, trendide ja hinnapoliitikaga kursis olemine*
- *Koostöös arendusmeeskonnaga uute materjalide leidmine*
- *Koostöö ettevõtte juhtkonnaga*

Nõudmised kandidaadile
- *Varasem tulemuslik töökogemus ostujuhina*
- *Nüüdisaegsete tehnoloogiate tundmine*
- *Väga hea eesti ja hea inglise keele oskus*
- *Väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus*
- *Uuendusmeelsus ja ambitsioonikus*
- *Pühendumis – ja suur töövõime*
- *Valmisolek välislähetusteks*

Kasuks tuleb
Varasem töökogemus tootmisettevõttes, B-kategooria autojuhiluba

RAAMATUPIDAJA assistendile

Tööülesanded
- *Tavapärased raamatupidamistoimingud*
- *Statistiliste aruannete koostamine*
- *Aruannete koostamine pearaamatupidaja juhendamisel*

Nõudmised kandidaadile
- *Keskharidus*
- *Hea eesti keele oskus*
- *Lojaalsus, kohusetundlikkus, täpsus, korrektsus, rutiinitaluvus*
- *Head üldised arvuti kasutamise oskused*
- *Analüüsivõime, hea orienteerumine arvude maailmas*

Kasuks tuleb
Majandustarkvara Navision kasutamise oskus; B-kategooriaautojuhiluba; inglise, saksa või soome keele oskus

PADJA JA TEKI MÜÜGIJUHILE

Otsime oma kollektiivi müügijuhti, kes tegeleks aktiivselt uute klientide otsimise, nõustamise, teenindamise ja meie toodete aktiivse müügiga peamiselt Skandinaavias ja Saksamaal.

Tööülesanded
- *Müügieesmärkide saavutamine*
- *Igapäevane müügisuhtlus*
- *Müügipakkumiste ja tellimuste vormistamine*
- *Kliendibaasi arendamine ja haldamine*
- *Müügiaruandluse koostamine*
- *Müügi planeerimine*

Nõudmised kandidaadile
- *Eelnev müügitöö kogemus*
- *Otsustus- ja vastutusvõime*
- *Väga hea suhtlemis- ja läbirääkimise oskus*
- *Kohusetundlikkus ja korrektsus töös*
- *Väga hea eesti ja hea inglise keele oskus*
- *Pingetaluvus*
- *Väga hea arvuti kasutamise oskus*
- *Valmisolek välislähetusteks*

Kasuks tuleb
Rahvusvaheline müügitöö kogemus, B-kategooria autojuhiluba

MicrosoftDynamicsNAV TARKVARA HOOLDAJALE

Töö kirjeldus
- *MS Dynamics NAV projektide eestvedamine (hooldamine, optimeerimine, programmeerimine, arendamine, analüüsimine)*
- *Majandustarkvara integreerimine tootmisprotsessidega*
- *Tarkvararakenduste testimine ja nõuetele vastavuse kontrollimine*
- *Kasutajate koolitamine ning kasutajajuhendite koostamine*

Nõudmised kandidaadile
- *Majandusarvestustarkvara MS Dynamics NAV-ga töötamise kogemus*
- *Projektijuhtimise kogemus*
- *Hea aja ja ressursiplaneerimise oskus*
- *Hea meeskonnatöö oskus, hea suhtlemisoskus ja pingetaluvus*
- *Tulemustele orienteeritus*
- *Väga hea eesti ja hea inglise keele oskus*

Kasuks tuleb *Dynamics NAV või muu Dynamics tooteperekonda kuuluva tarkvara juurutaja/konsultandi kogemus ja Sertifikaadid MS Dynamics valdkonnas, B-kategooria autojuhiluba*

CV pildi ja palgasooviga saata 15. jaanuariks delux@delux.ee

EESTI METSANDUSETTEVÕTE AASTAST 2001

EESTI METSNIK

Metsameister üle Eesti

Hooldusraided
Uuendusraided
Raietööd ja transport

Metsamaa ost
Kasvava metsa ost
Metsamaterjali ost

Metsaomaniku nõustamine

TEIE METSAMEISTER *Eesti Metsnik*

info@eestimetsnik.ee tel 50 700 45 www.eestimetsnik.ee